

XI. évfolyam 2. szám

HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK

2014/2. SZÁM

B U D A P E S T

- 2014 -

A MAGYAR RENDÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
HATÁRRENDÉSZETI TAGOZAT
TUDOMÁNYOS, SZAKMAI KIADVÁNYA

Szerkesztő bizottság:

Dr. Gaál Gyula, Görbe Attiláné Dr. Zán Krisztina, Dr. Gubicza József,
Prof. Dr. Fórizs Sándor, Dr. habil. Varga János, Dr. Vas Gizella, Dr.
Horpácsi Ferenc,

Szakmai lektor:

Prof. Dr. Fórizs Sándor ny. rendőr dandártábornok

Szerkesztette:

Schmidt Rita Emese

Felelős kiadó:

Dr. Varga János ny. határőr ezredes
Magyar Rendészettudományi Társaság
Határrendészeti Tagozat Elnöke

HU ISSN 2061-3997 (Online)

Tartalomjegyzék

Gubicza József - Lantos Mihály - Lövei László - Nagy Judit - Szabó Andrea - Varga János (Szerkesztette Varga János): A Magyar Rendészettudományi Társaság képzési és továbbképzési tevékenysége fejlesztésének lehetőségei	4
Dr. (Ph.D) Virányi Gergely: A KLKF Határőr Szaktanszék vezetője voltam – 1988-1992 Előadás a Határrendészeti képzés múltja, jelene, jövője c. konferencián Bp. NKE RTK – 2014. március 27.	28
Kiss Lajos r. alezredes: A Schengeni katalógus és az ARGO program szerepe az egységes európai határrendészeti képzés megteremtésében	50
Szép Ferenc r. főhadnagy: A Határőrség, mint nyomozó hatóság bűnügyi szemszögből	59
Ferenc Szép c. lieutenant: The Border Guard, as an investigating authority – from a criminal point of view.....	73

Gubicza József - Lantos Mihály - Lövei László - Nagy Judit - Szabó Andrea - Varga János

Szerkesztette Varga János

A Magyar Rendészettudományi Társaság képzési és továbbképzési tevékenysége fejlesztésének lehetőségei

1. Kutatási célok, feladatok, módszerek

A Magyar Rendészettudományi Társaság 2013. májusi ülésén indította útjára „A MAGYAR RENDÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSASÁG JELENE ÉS JÖVŐJE” című stratégiai és innovációs projektjét. A project egyik célja a Társaság képzési és továbbképzési tevékenységének megújítása. A cél elérése érdekében létrehozott egy Képzési és Továbbképzési Munkacsoportot is, melynek vezetésére felkérte Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes főiskolai tanárt, tanszékvezetőt a Magyar Rendészettudományi Társaság (MRTT) Határrendészeti Tagozat Elnökét.

A Munkacsoport tagjai:

Dr. Phd. Gubicza József t. ezredes, főosztályvezető (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság); MRTT Felügyelő Bizottság tagja;

Lantos Mihály r. őrnagy, Nemzeti Közszerelési Egyetem (NKE) Szent György Szakkollégium Igazgatója;

Lövei László r. alezredes, oktatási igazgató-helyettes (Miskolci Rendészeti Szakközépiskola);

Dr. Phd. Nagy Judit r. őrnagy, egyetemi docens, tanszékvezető (NKE);

dr. jur. Szabó Andrea p.őr. alezredes¹, tanszékvezető, doktorandusz Nemzeti Adó- és Vámhivatal, NKE, Rendészeti Doktoranduszok Országos Egyesülete (RDOE).

A munkacsoport vezetője a közös tevékenység megalapozása, a gondolkodás segítése, illetve a tudományos közélet tájékoztatása céljából tanulmányt készített². Távlatos célja volt egy olyan keretben beszélgetés előkészítése, amely a munkacsoport eredményeit bemutatja, megvitatja és javaslataival segíti a Társaság Elnöksége és a Közgyűlés elé kerülő tanulmány véglegesítését.

---

¹ 2014-ben PhD tudományos fokozatot szerzett.

² Varga: A Magyar Rendészettudományi Társaság képzési tevékenységének megújítása. HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK 2013:(2013/2) pp. 24-31. p. (8 p.)

Az MRTT Alapszabályában a Társaság célkitűzései között szerepel a „megfelelő fórum biztosítása a társaság tagjai részére ismereteik bővítésére, kutatásaik segítésére, szakmai eredményeik terjesztésére, publikálására, szakmai színvonaluk emelésére, továbbá érdekeik védelmére; a magyar rendészettudományi élet hagyományainak felkutatása, ápolása, a szakmai egység és az együvé tartozás érzésének, gyakorlatának erősítése”.³

Az Alapszabály 2.§ 2. bekezdése meghatározza, hogy a Társaság a céljai elérése érdekében milyen fontosabb tevékenységeket végez. Ezek között szerepelnek olyanok, amelyek kifejezetten a képzéshez tartoznak, illetve ahhoz kapcsolhatóak:

- a. konferenciákat, fórumokat, ankétokat, szemináriumokat, vitaüléseket rendez;
- b. a rendészettudomány fejlődését elősegítő bemutatókat, kiállításokat szervez, szakmai tájékoztatókat tart;
- c. szakmai tárgyú folyóiratokat és kiadványokat szerkeszt és ad ki;
- d. folyamatosan részt vesz a rendészettudománnyal kapcsolatos kutatási, fejlesztési és oktatási feladatok áttekintésében és értékelésében, azok megoldását javaslataival segíti;
- e. a tudományos munka elismerése érdekében emlékérmeket, és a kiemelkedő tevékenységet elismerő díjakat alapít és ítél oda, pályázatokat hirdet és jutalmakat tűz ki;
- f. kapcsolatokat épít ki és tart fenn, valamint együttműködik az állami és a társadalmi szervekkel, a Magyar Tudományos Akadémiával, a rendészetet erősítő, valamint a hasonló célú és szerepkörű intézményekkel, szervezetekkel és egyesületekkel;
- g. kapcsolatot létesít külföldi társszervezetekkel, anyagi erőforrásaihoz mérten elősegíti, illetve lehetővé teszi tagjai részvételét külföldi konferenciákon, valamint külföldi szakemberek részvételét saját rendezvényein;
- h. bel-, és külföldi tanulmányutakat szervez;
- i. tagjai számára szakmai érdekképviselőt szervez, szakértőket fogad el;
- j. saját szakterületén díjazás ellenében szerződéses (megbízásos) munkákat végez.”

Mindezek megfelelő alapot képeztek a Munkacsoport tevékenységéhez, s a csoport feladatának tekintette azt, hogy

- az Alapszabályban megfogalmazott lehetőségeket napjainkra aktualizálja;
- tanulmányozza a hazai és nemzetközi élenjáró gyakorlatot, a legjobb gyakorlatokat sajátos viszonyainknak megfelelően adaptálja;

---

³ A MAGYAR RENDÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSASÁG ALAPSZABÁLYA <http://www.rendeszet.hu/alapszabaly>

- vizsgálja meg, hogy milyen szervezeti változtatások szükségesek az eredményes képzési tevékenységhez;
- tegyen javaslatot azokra a konkrét tevékenységi formákra, amelyeket a képzés során célszerű alkalmazni;
- tegyen javaslatot a képzési feladatok személyi bázisának létrehozásához.

A Munkacsoport tevékenysége szempontjából fontos volt, hogy együttműködjön, szükség esetén közösen gondolkodjon és dolgozzon a Projekt többi munkacsoportjával, hisz több olyan lehetőség és feladat is körvonalazódott, amelyek túlmutattak egy-egy munkacsoport kompetenciáin.

2. A Társaság lehetőségei a rendészettudományi képzésben

2.1. A rendészettudomány tudásbázisának létrehozása, rendszerezése

2.1.1. Helyzetkép

A tudásbázis jelenleg is létezik, csak alkotóelemei nincsenek rendszerezve. A rendszerezéshez azonnali lehetőségeket kínálnak a jelenleg is meglévő rendészettudományi jellegű kiadványok, elsősorban a tudományos folyóiratok, a szakkönyvek és a rendészeti képzés tananyagai. A könyvtárak jóval nagyobb kínálattal rendelkeznek, mint amit a kölcsönzések mutatnak. Több jelenleg is megtekinthető kiállításunk van, de fontos, hogy felderítsük, számba vegyük a múzeumok, intézmények raktáraiban nyugvó régebbi kiállítások anyagát is.

A MRTT fontos feladatának kell tekintenünk a tudományos kutatások eredményeinek képzésbe való beillesztésének elősegítését. Ennek kézzelfogható formája az ismerethordozók kiadása. Erre jó példát adnak a Határrendészeti Tagozat égisze alatt 2012-ben megjelentetett „Sodorvonalon” és a 2013-ban kiadott „A modernkori magyar határrendészet százöt évé” című tanulmánykötetek.

2.1.2. A rendészettudományi kutatások eredményeit tartalmazó ismerethordozók kiadása lehetőségeinek, formáinak áttekintése, további feltárása.⁴

A rendészettudomány területén tudományos kutatói tevékenységet végzők eredményeinek közzététele jelenleg szervezett keretek között nem biztosított. A különböző tudományos kiadványokba való megjelenítés esetleges, többször hosszú időt vesz igénybe, illetve egyéni érdekérvényesítésen is múlik. Az elmúlt időszakban a rendészettudomány eredményeinek bemutatását szolgáló kiadványok száma jelentősen megnövekedett, azonban hozzáférésük, publikálás céljából történő felhasználásuk nem rendezett. Forrásanyagként történő felhasználásuk nehézkes.

A tudományos ismerethordozókhöz való hozzáférés rendszerének kialakítása a fentiek alapján szükséges és indokolt. A különböző kiadványok felkutatása, rendszerezése és egységes hozzáférést biztosító megjelenése érdekében célszerűnek tűnik a rendészettudományi tárgyú kiadványok regiszterének megalkotása.

A tudományos szakmai kiadványok rendszerbe szedésére, megjelenítésére több példa is fellelhető az elvégzett kutatások alapján. Többek között az alábbiak:

- Magyar folyóiratok tartalomjegyzékének kereshető adatbázisa: www.matarka.hu
- Nemzeti Kutatási Infrastruktúra Regiszter: <https://regiszter.nekifut.hu>
- Magyar Nemzeti Bibliográfia és Katalógus hálózat
- Magyar Tudományos Művek Tára adatbázisa: <https://vm.mtmt.hu/www/index.php>

A fentiek figyelembe vételével interneten hozzáférhető adatbázis létrehozása tűnik célszerűnek, a Magyar Rendészettudományi Társaság elektronikus honlapján.

Tudományos kutatók és rendvédelmi szervek tudományszervezői bevonásával, kísérleti jelleggel, mintavétellel, a teljesség igénye nélkül feldolgoztunk néhány rendészettudományi kiadványt:

- Academic and Applied Research in Military Science (AARMS),
- Belügyi Szemle,
- Bolyai Szemle,
- Börtönügyi Szemle,
- Felderítő Szemle,
- Hadmérnök,
- Hadtudományi Szemle,
- Határrendészeti Tanulmányok,

---

⁴ A kerekasztal beszélgetésen részletesen kifejtette Dr. Gubicza József.

- Hadtörténelmi Közlemények,
- Hadtudomány,
- Honvéd Altiszti Folyóirat
- Honvédorvos,
- Honvédségi Szemle,
- Katasztrófavédelmi Szemle,
- Katonai Logisztika,
- Közszolgálat,
- Magyar Rendészet,
- Magyar Közigazgatás,
- Műszaki Katonai Közlöny,
- Nemzetbiztonsági Szemle,
- Nemzet és Biztonság,
- Pécsi Határőr Tudományos Közlemények,
- Rendvédelem,
- Sereg Szemle,
- Szakmai Szemle.

A vizsgálathoz kialakított adatlap tartalma szükség esetén bővíthető, továbbfejleszthető. A fenti kiadványok megfelelő publikálási lehetőséget teremtenek a rendészettudomány bármely területén tudományos kutató munkát folytatók számára.

2.2. Rendészettudományi képzési portfólió kialakítása

2.2.1. Helyzetkép

Az MRTT képzési tevékenysége megújításának a saját képzési portfólió létrehozásában is meg kell jelennie. A ma is figyelmünk előterében lévő, az MRTT sajátjaként adaptálható képzési rendezvények a továbbképzési programok, kurzusok, a szabadegyetemek, a szemináriumok, a vándortáborok, a tudományos ankétok, és a tudományos körök. Ezek azonban jelenleg nincsenek céltudatosan szervezve, művelve.

Ezekén kívül más szervezetek rendezvényein való megjelenés is hasznos lehet számunkra:

- csatlakozás a szakmai szervezetek továbbképzési programjaihoz. Itt bemutatni a Társaság tevékenységét. Bemutatni a szakmai problémák megoldásában rendelkezésre álló lehetőségeit, a már kialakult legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatokat;
- a rendészettudományi kutatás eredményeinek a „Kutatók éjszakája” rendezvényein való bemutatása;
- bekcsolódás az IPA (International Police Association) programokba, különös tekintettel a Magyar Szekció szervezeteinek rendezvényeibe.

A munkacsoport kiemelt figyelmet szentelt a rendészettudományi szemináriumok szervezésének és a „Visegrádi esték” újjá szervezésének.

2.2.2. Rendészettudományi szemináriumok szervezése⁵

A leginkább felmerülő kérdés a figyelemfelkeltő téma, a megfelelő célközönség meghatározása, a motiváltság, illetve a „díjazás” kérdése.

A szeminárium keretében meghirdetett témakörök kétféle típusúak lehetnek: a rendészettudománynak és magának az MRTT-nek a bemutatására koncentráló vagy valamilyen specifikus problémakört feldolgozó.

A célközönséghez tartozhatnak a végrehajtásban dolgozó szakemberek, egyetemi hallgatók, doktorandusz hallgatók, külföldieknek hirdetett szemináriumok esetében (AEPC, CEPOL keretében) külföldi rendészeti szakemberek... (természetesen az akadémiai/kutatói/oktatói közönséget nem kifejejtve).

Hogyan lehet motiválni a célközönséget a részvételre? Kötelezővé nem lehet tenni az aktív állomány körében, így kérdéses, hogy érdeklődés esetén „elengedik-e” a munkahelyről az illetőt, és például ne a szabadsága terhére jöhessen csak el.

Milyen formában legyen elismerve (díjazva) egy esetleges szemináriumon való részvétel? Kredit pontot adhatunk érte, de azt hová számolja el és mibe számítja bele? Adunk egy részvételt igazoló „Emléklapot”, ... mi lesz annak a gyakorlati értéke?

A cél nem az, hogy egy nagyon szűk és zárt kör részére szervezzük ezeket a szemináriumokat, és „mindig ugyanazok üljenek ott”, hanem valójában azoknak, akik annak a területnek a szakértői, és azoknak, akik azt valójában fel tudják használni a munkájuk során.

---

⁵ A kerekasztal beszélgetésen részletesen kifejtette Dr. Nagy Judit.

Rendészettudományi szemináriumok szervezéséhez magától értetődő helyszínül kínálkozik az NKE RTK kampusza.

Javasolt témakörök, lehetőségek:

I.) Szemináriumok „továbbképzés” céljából:

A programot „fel lehetne használni” arra, hogy a rendvédelmi szerveknél dolgozók számára téma-specifikus (tovább) képzéseket szervezzünk aktualitások, jogszabályi változások nyomán követésére.

- Például egy Btk.- Be.-változás kapcsán lehetne szervezni egy szemináriumot, melyre meghívjuk a jogalkalmazás képviselőit, és egész napos szeminárium keretében (előadások, vitafórumok keretében) megismerhetik az új jogszabályi környezetet, valamint az annak megváltozásából fakadó új jogalkalmazói feladatokat, kihívásokat.
Célközönség: a megyei rendőr-főkapitányságok által delegált személyek.
- Például egy tervezett jogszabály-módosítás előtt lehetne tudományos fórumon összehívni a jogalkotók, jogalkalmazók képviselőit, hogy a jogszabálytervezet elemzésével, értékelésével formálódjon ki egy „rendészettudományi” vélemény, álláspont, észrevétel a tervezett módosítással kapcsolatban, mely magában ötvözi az érintett csoportok véleményét.
Célközönség: érintett jogalkotói és jogalkalmazói szervek munkatársai.
- Például egy-egy nemzetközi vagy hazai sikerre épülve az adott tárgykörben szeminárium szervezése. (VETO nemzetközi közös nyomozócsoport keretében bundabotrányban érintett szervezett bűnözői csoportok felderítése kapcsán egy napos szeminárium a közös nyomozócsoportokról, eljárási jogsegély egyéb fajtáiról.....)
Célközönség: a megyei rendőr-főkapitányságok által delegált személyek.

II.) Szemináriumok „rendészettudományi vitafórumok” megszervezése céljából:

Ez a fajta program az előzőtől eltérően inkább a „közös gondolkodást” célozza meg kerekasztal beszélgetés formájában. Nem annyira képzési/továbbképzési célzattal, inkább valamilyen téma „tudományos” feldolgozása okán.

- Például egy-egy NKE RTK-s kolléga PhD értekezése témájának megvitatása még a műhelyvita előtt, amely segítséget jelenthet a kolléga értekezésének továbbfejlesztéséhez. Az adott PhD témához kapcsolódó előadók meghívása, érintett szakterületek képviselőinek bevonása.

Célközönség: témához kapcsolódóan az érintett rendvédelmi szervek munkatársai, egyéb felsőoktatási intézmények oktatói.

- Például nemzetközi projektek bemutatása, melyekben mi is részt veszünk. (ComPHEE - gyűlölet bűncselekmények, COREPOL - mediáció, kisebbségek helyzete...)

III.) Minősített továbbképzési programként „fejlesztani”

Amennyiben lehetőség lenne például a rendészettudomány tárgykörében (vagy egyéb más javasolt témakörben) egy egynapos képzési programot kidolgozni, és azt akkreditáltatni, akkor nem lenne probléma a résztvevők motiváltságának a kérdése, hiszen az éves továbbképzési program keretében a köztisztviselői kar számára ezt is kiajánlhatnánk.

Tartalma:

- Rendészet helye a közigazgatásban.
- Rendészettudomány helye és megítélése a tudományos életben.
- Az MRTT feladata és szerepe a rendészet és rendészettudomány világában.
- .....egyéb kapcsolódó témakörök.

IV. Szeminárium a (rendészeti) doktoranduszok számára

A Rendészeti Doktoranduszok Országos Egyesülete (RDOE) olyan doktorandusz hallgatókból áll, akiknek témája valamilyen módon kötődik a rendészettudományhoz. Elképzelhető, hogy egy napos szeminárium keretében évente egy alkalommal az újonnan egyesületi taggá váló doktoranduszok részére betekintést nyújtsunk a rendészettudomány világába, az MRTT szerepébe.

Ezt akár kredit ponttal is jutalmazhatnánk (Természetesen ez az adott doktori iskola szabályzatától függ, hogy miért, és mennyi kredit pont jár.), mely a 2 év alatt gyűjtendő 180 kredit esetében motiváló tényező lehet a hallgatók számára.

Természetesen a meghirdetett szemináriumra más doktoranduszok is jelentkezhetnek. Az időben történő „reklámozása” érdekében együttműködést kell kialakítani a Doktoranduszok Országos Szövetségével (DOSZ).

V.) Szeminárium az egyetemen működő szakkollégiumok (pl. az RTK-n működő Szent György szakkollégium) hallgatói, illetve a témához kötődően TDK dolgozatot író hallgatók számára.

Az egyetemen működő szakkollégiumok hallgatói és rendészet profilú TDK dolgozatot író hallgatók – akik az átlagnál általában szorgalmasabbak és nyitottabbak – részére téma-specifikus szemináriumokat lehet meghirdetni a rendészettudomány témakörében.

VI.) AEPC szeminárium meghirdetése

Az Association of European Police Colleges (AEPC, Európai Rendőr Főiskolák Szövetsége) keretében az NKE RTK idén is hirdetett meg néhány kizárható szemináriumot külföldi hallgatók számára. (Ilyen témakörök például: International police and judicial cooperation in criminal matters.)

Ezek a szemináriumok 2 naposak, angol nyelven folynak, egy témakört körüljárva. Meghirdetésük minden év elején történik, és jelentkezők számának függvényében indul be vagy sem.

Itt célszerű az MRTT kezdeményezésében, gondozásában olyan témaköröket kizárható, melyeknek van nemzetközi dimenziója (így például a Rendészettudomány nemzetközi dimenzióban), hiszen egy tipikusan/kizárólag magyar vonatkozású kérdéskör valószínűleg nem lesz vonzó egy lett és egy holland számára. Ehhez azonban angol nyelven magas szinten beszélni tudó előadókra van szükség.

Kari tapasztalat, hogy immár harmadik alkalommal jelent meg az AEPC szemináriumi piacán karunk négy-öt érdekes témakörrel, de ezidáig jelentkező egyikre sem volt.

VII.) „Policing in Europe” CEPOL MA szak

Háttér (nagyon röviden): A CEPOL uniós ügynökség 2015 szeptemberétől tervezi a „Policing in Europe” angol nyelvű, uniós MA szak beindítását (melynek pilot programja, tesztelése jelenleg is zajlik CEPOL szeminárium keretében). Ebben a képzésben az NKE is részt kíván venni (egy teljes modul megszervezését preferálnánk, de emellett lehetőség van oktatók/szakértők „delegálására” is más országok által szervezett oktatási modulokba.

Lehetőség: A 4 féléves képzés 6 modult tartalmazna, melyből van olyan modul (például az I. modul: „Law Enforcement and the Diverse European Society” amelyre tervezi egyetemünk a pályázást többek között) melynek képzési profiljába beleilleszkedik az általunk felépített szeminárium például a rendészettudomány tárgykörében.

VIII.) CEPOL szemináriumként való meghirdetése

Az NKE 2014-ben írja alá a CEPOL-lal azt a Keretpartneri Megállapodást, mely lehetővé teszi, hogy az NKE uniós költségvetésből a CEPOL évente szervezett 80-100 szemináriumi

kínálatára valamilyen témakörrel „benevezzen”. Ezen lehetősége ez idáig csak a BM NOK-nak volt meg.

Ne egy teljes szemináriumban gondolkodjunk a „rendészettudomány” témakörét illetően (hiszen egy ilyen CEPOL szeminárium általában 3-4 napos intenzív képzést jelent), hanem nézzük azt meg, hogy esetleg nem illeszthető-e majd be valamelyik NKE által kezdeményezett szemináriumi témacsomagba egy/fél napos blokként a rendészettudomány témaköre.

A BM NOK, mint a CEPOL Keretpartnere évente maximum 2 kurzus megtartását vállalja rendszerint (elsősorban field officer-ek számára, best practice-ok cseréje), ehhez biztonsággal tudja biztosítani, mint oktatásszervező a szakértői oktatói hátteret.

A NKE is évente 2 kurzus vállalását tervezhetné be, figyelembe véve az angol nyelvű oktatói leterheléseket és kapacitást is (egy-egy szemeszterenként). E kurzusok a CEPOL MA szaktól függetlenül évente kerülnének megrendezésre. Javasolt témák (melyeket az NKE egy pályázati anyagában már fel is tüntetett):

- a) EU Law Enforcement Cooperation course: nagyon széles spektrumú terület (rendészet, vámigazgatás, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás, határrendészet...etc), melynek szakmai részét az RTK Erasmus oktatásában jelenleg is futó tárgyak lefednék, jogi és stratégiai oldalának oktatásába pedig az NKE többi kara és karközi intézete is széles körben bekapcsolódhat.
- b) Hate Crime (gyűlölet bűncselekmények) course: Ezen témakörben a 3 éve futó ComPHEE uniós projekt keretében (holland-német-magyar) az RTK munkatársai már kidolgoztak, és egy két hetes intenzív angol nyelvű képzés keretében már le is teszteltek egy komplett oktatási modult (angol nyelvű module description, teacher's handbook, student's manual, prezentációk, stb. rendelkezésre állnak).
- c) Police Research and Science Conference: javasoljuk, hogy 2017 (2018) évben rendezze meg hazánk a CEPOL ezen éves konferenciáját (abban az évben csak egy kurzust vállaljon be mellette az NKE).

Indokolás: 2015. év végére várható a CEPOL Tanácsi Rendelet megjelenése (felváltja a jelenlegi tanácsi határozati jogalapot), melyben az egyik tervezett fő prioritás, portfólió-bővülési irányvonal a kutatás lesz. Ez teljes mértékben illeszkedik az NKE profiljához, stratégiájához (addigra az egyetem 5 éves kutatási tapasztalattal rendelkezik már). Emellett a CEPOL Titkárság új

budapesti székhelye is teljes mértékben „berendezkedik” addigra, és egy ilyen konferencia kiváló lehetőség lenne a „bemutatkozásra” is.

A szemináriumi lehetőségeket összegezve:

1. A fentiekben vázolt 5 magyar szemináriumi javaslat (I. II. III. IV. V.) természetesen összekapcsolható, ismerve a végrehajtói állomány és a hallgatói állomány (mint célközönség), valamint a számításba jöhető előadók leterheltségét. Homogén csoportok helyett heterogén csoportokban célszerű gondolkodni, és évente egy szeminárium megszervezését tervezni.
2. A megfelelő figyelemfelkeltés, érdeklődés felkeltése céljából szükséges megfelelő PR biztosítása. Ehhez a már kiépült információs rendszereket (meglévő intézményi honlapok, belső intranetes hálózatok, hírlevelek...) célszerű használni.
3. A szemináriumokat (azok időpontját és tervezett témáját év elején célszerű minél korábban meghirdetni, hogy legyen idő a célközönség toborzására is, valamint az előadói kör összeállítására is.
4. Az angol nyelvű szemináriumok (VI. VII. VIII.) esélye előreláthatólag kisebb jelen pillanatban (az AEPC keretében már többször meghirdetett szemináriumainkra nem volt jelentkező az elmúlt években). A CEPOL keretében lesz lehetőségünk szemináriumok keretében bemutatkozni.

2.2.3. A „Visegrádi Esték” újragondolása⁶

A rendészettudományi kutatók és a szakmai közélet aktív tagjai számára emlékezetes eseménysorozat felelevenítésére kedvező lehetőségeink vannak. Célja: ismeretterjesztő előadássorozat szervezése, amellyel lehetőséget teremtünk a rendészettudomány művelői számára, hogy kutatási területüket, kutatási eredményeiket bemutassák, a rendészettudomány iránt érdeklődőknek pedig megismerhessék az eredményeket.

A célok teljes mértékben összeegyeztethetőek az MRTT Alapszabályában megfogalmazott célokkal:

- a rendészettudománnyal és a rendészettel kapcsolatos tudományos ismeretek fejlesztése, az egyes rendészeti problémák tudományos vizsgálata;
- a rendészettel összefüggő és más kapcsolódó szakterületek iránt érdeklődő, azokkal tudományos igénnyel foglalkozó vagy foglalkozni kívánó állampolgárok

---

⁶ A kerekasztal beszélgetésen részletesen kifejtette Dr. Szabó Andrea.

összefogása, a rendészettudomány fejlődésének szolgálata, a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásának segítése;

- megfelelő fórum biztosítása a Társaság tagjai részére ismereteik bővítésére, kutatásaik segítésére, szakmai eredményeik terjesztésére, publikálására, szakmai színvonaluk emelésére, továbbá érdekeik védelmére;
- a magyar rendészettudományi élet hagyományainak felkutatása, ápolása, a szakmai egység és az együvé tartozás érzésének, gyakorlatának erősítése.

Célközönség lehet az MRTT tagság; a rendészettudomány iránt érdeklődők a rendészeti szervektől, de a civil szférából is; rendészettudományt kutató PhD hallgatók, más felsőoktatási intézmények hallgatói; az NKE hallgatói.

Figyelembe véve más szervek, tudományos testületek, felsőoktatási intézmények, tudományos diákkörök stb. által szervezett programok nagy számát, kéthavonta egy alkalom elegendőnek tűnik. Tekintettel kell lennünk továbbá azon érdeklődőkre, akik nem a felsőoktatás területén tevékenykednek, ill. nem vezető beosztásban vannak, ezért koraesti időpont indokolt.

Amennyiben az Egyetem/Kar infrastruktúrája rendelkezésünkre áll (terem, projektor, laptop) a költségek teljes mértékben minimalizálhatóak. Az előadók természetesen díjazás nélkül vállalják a feladatot.

Témakörök között bemutatkozhatnak a rendészettudomány hazai intézményesült formái (MRTT, Belügyi Tudományos Tanács, Rendőrség Tudományos Tanács, Rendészetelméleti Kutatóműhely, Büntetés-végrehajtási Szervezet Tudományos Tanácsa, Terrorrelhárítási Központ Tudományos Tanács (TEK TT). Felvonultathatóak a rendészeti kutatások szakterületeinek az eredményei. Az aktuális hazai és nemzetközi rendészeti jellegű események, problémák.

Az előadók széles körét vehetnénk számba: tudományos kutatók, szakértők, PhD hallgatók, tudományos diákkörök és szakkollégiumok hallgatói, stb.

Képesek lennénk magyar és idegen nyelvi programokat is szervezni.

Az elnevezésben a „Visegrádi Esték” helyett váltsunk a „Farkasvölgyi Esték”-re, amely sokak számára már első hallásra is sokatmondó, utal a rendészeti jellegre. A hamarosan bekövetkező költözés után pedig őrizhetné a rendőrtiszt képzés több mint négy évtizedes bázisának nevét.

3. A továbbképzési programokba való bekapcsolódás és az e-képzés lehetőségei⁷

A rendészeti ágazat területén egyre határozottabban megfogalmazódik a képzés, továbbképzés fontossága. A megjelenő Kormányrendeletek a közszolgálati, közigazgatási, pedagógusi, stb. továbbképzési rendszereket egyre határozottabban körvonalazzák, és összekötik a dolgozók teljesítményértékelési rendszerével, és így bérezésével. A továbbképzési rendszerben jelentős igény jelenik meg a központi és belső (saját) képzésekre, melyeket minősíteni, nyilvántartásba vetetni, vagy egyes esetekben akkreditáltatni szükséges. A teljes ágazatot átfogó fejlesztési, kidolgozási és minősítési igény van tehát, melyben az MRTT számára is nyílik lehetőség. A szabályzók olyan tömegben teszik szükségessé a különböző képzéseket és továbbképzéseket, melyre eddig nem volt példa.

2010-ben a rendvédelmi szervek egységes moduláris alapú képzési rendszerének kialakításához készült koncepció elkészítése érdekében átvilágításra kerültek a rendvédelmi szervek akkori képzési rendszerének jellemzői és az akkori Rendőrtiszt Főiskola helyzete és képzési rendszere. Bár a Főiskola jelentős változáson esett át és azóta részlegesen bevezetésre került az egységes rendészeti moduláris képzés is, de a továbbképzési rendszer jellemzően azóta sem változott. A rendészeti szervek már akkor is százas nagyságrendben végeztek különböző képzéseket, továbbképzéseket, tanfolyamokat. Az új továbbképzési szabályozásnak köszönhetően 2014-től ez a szám várhatóan megtöbbszöröződik a központi és helyi képzési elvárásoknak megfelelően.

Az MRTT rendészeti szakembereket fog össze, akik szakmai tudásukkal, tapasztalatukkal a képzési programok, tananyagok összeállítását segíthetnék, illetve azok véleményezésében, bírálatában, lektorálásában jelentős szerepet kaphatnának.

A közszolgálati tisztviselők továbbképzéséről szóló 273/2012. (IX.28.) Kormányrendelet és a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési és

---

⁷ A kerekasztal beszélgetésen részletesen kifejtette Lövei László.

vezetőképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról szóló 2/2013. (I. 30.) BM rendelet alapján teljesítendő továbbképzések közzé az MRTT számára is nyújtott a lehetőség, hogy továbbképzés, vezetői továbbképzés minősítettését kezdeményezze, és lehetővé tegye a Társaság működésének és kutatási eredményeinek mind szélesebb körben történő megismertetését. Ennek révén a közszolgálatot választó személyek százezres nagyságrendű tábora pillanthatna be a Magyar Rendészettudományi Társaság tevékenységébe.

A kontakt továbbképzéseken túl jó lehetőséget biztosít a Társaság számára a mindenki által akár térben távolról, időponttól függetlenül használható e-képzés lehetősége.

Az e-learning elektronikus képzési forma előnyei:

- tér- és időkorlátoktól független: bárhol, bármikor elérhető;
- költségkímélő: csökkenti az utazás- és szállásköltségeket;
- saját időbeosztás és képesség szerinti haladást enged a tananyagban;
- könnyen összeegyeztethetővé válik általa munka és tanulás;
- állandó kapcsolatot biztosít az oktatókkal és a többi tanulóval;
- egyszerű a használata.

Számos elektronikus oktatást lehetővé tevő keretrendszer közül lehet választani, többek között rendelkezésre áll a: SAP elektronikus oktatási rendszer (SAP® LEARNING SOLUTION), Oracle iLearning - Learning Community Management System, Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), DOCENT (Digital Online Content Evaluation Network), Atutor (Open Source Web-based Learning Management System), LON-CAPA, dotLRN, WebCT, COEDU Tudásháló, ILIAS.

Ez utóbbi rendszer nyílt forráskódja, ingyenessége és magyarországi támogatottsága miatt jó választásnak tűnik, főleg ha figyelembe vesszük, hogy a Belügyminisztérium, a Rendőrség és akár a Miskolci Rendészeti Szakközépiskola is ezt a rendszert használja képzések, továbbképzések, vizsgáztatások lebonyolítására.

Az MRTT 2012-ben kialakított elektronikus kommunikációs felületét (www.rendeszet.hu) megvizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy a számos lehetőség közül csak az itt felsoroltakat használja: információszórás (hírek, ismeretanyag, ...), file letöltés (Rendészeti szószedet, ...), link gyűjtemény, képtár, elektronikus levelezési (Maxer Webmail) rendszer, tagnyilvántartás.

De mire használható még az Interneten keresztül elérhető elektronikus felület? Lehetséges többek között az:

- e-learning rendszer használata (oktatás, tanulás, tananyagelérés, vizsgáztatás, tutorálás, ...)
- elektronikus levelezés, üzenetküldés, chat-elés
- file csere, file letöltés (dokumentumok, előadások (írott, bemutató, film, ...), tanulmányok,...)
- gondolatok közzlése (blog, ...)
- együttműködés, dokumentumok (produktumok) közös előállítás
- nyilvántartási rendszerek működtetése (szakértők, elérhetőségek, tudományos munkák elérhetőségei, archívumok, újdonságok, ...)
- kérdőív-kitöltetés, kiértékelés
- hangtár (pl. segélyhívás-gyűjtemény, történelmi indulók, ...)
- képtár (pl. történelmi képgyűjtemény, okmánygyűjtemény, ...)
- filmtár (pl. rendészeti oktatófilmek gyűjteménye, ...)
- on-line üzlet
- ...

Láthatóan sok olyan lehetőség kínálkozik, amivel jelenleg még nem él a Társaság. A lehetőséggyűjtemény adott. A szükségletek felismerése és a lehetőségek célszerű felhasználása közös feladat!

A továbbképzések részben elektronikus felületen történő megvalósítása, a jelenléti és az elektronikus felületen váltakozva végrehajtott képzési forma a blended-learning már közel egy évtizede számít modern képzési formának. Ennek segítségével kombinálható a személyes előadások varázsa, az előadói tehetség csillogtatása a nagy tömegű, rendszerezett ismeret megszerzésének lehetőségével.

A Magyar Rendészettudományi Társaság az egyes kutatások eredményeit, a kutatások módszertanát, de akár a Társaság tudományos életben betöltött helyét és szerepét is bemutathatja a továbbképzések keretei között.

4. A forrásbiztosítás lehetőségeinek áttekintése⁸

Az MRTT pénzügyi helyzete stabil, szerény beviteli források, célirányos, előrelátó felhasználásával biztosította a tudományos tevékenység végzését, a szervezet hazai és nemzetközi tudományos életben történő megismerését és elismerését.

A társaság tudományszervezési tevékenysége színvonalának emeléséhez, tudományos pályázatok szélesebb körű kiírásához, tudományos kutatások jelentősebb támogatásához, publikálási lehetőségek biztosításához és a működési feltételek rendezéséhez szükséges és indokolt a források skálájának növelése vagy a meglévő lehetőségek szervezetszerű, jobb kihasználása.

Az alábbi területeket célszerű megvizsgálni és dönteni bevonásukról a forrás oldal bővítésébe.

Tagdíj befizetés, emelés, felhasználás

A tagdíj befizetés fegyelmezettségét jelentős mértékben javítani kell, mivel a társaság tagdíjbefizetésre kötelezett tagságának egy jelentős része nem fizeti időben vagy egyáltalán a tagdíját. A 2013. évi adatok alapján a kötelezett mintegy 300 főből október végéig alig 170-en tettek eleget a befizetésnek. A tagdíj befizetéshez és felhasználáshoz kapcsolódik, hogy célszerű elgondolkodni azon, hogy a társaság tagozatai, csoportjai, az adott szervezeti egységhez tartozó tagokra vonatkozóan egy hányadát a befolyó tagdíjaknak (40 – 60%) a tudományos élet műveléséhez kötelezően megkapják.

Ezzel a tagozatok (csoportok) érdekeltté tehetők a tagdíjfizetés feszesebbé tételében, továbbá a tagszervezési tevékenység is erősíthető.

A társaság közel tíz éves fennállása alatt a tagdíjak emelésére, inflációkövetésre nem került sor. Mivel a bevételek jelentős hányadát a tagdíjakból nyeri a szervezet megfontolandó egy elviselhető mértékű tagdíj korrekció végrehajtása 2014. évben, melynek mértékét a jelenlegi 2.000,-Ft-ról 3.000,-Ft-ra történő emeléssel abszolválhatnánk. Szintén megfontolásra érdemes a jelenleg nem fizető kör tagdíj kötelezettségének előírása egy reális határon belül, pl. éves 500 – 1.000,-Ft-os tagdíj megjelölésével.

Jogi személyiségű (támogatási) tagok számának növelése

---

⁸ A kerekasztal beszélgetésen részletesen kifejtette Dr. Gubicza József.

A társadalmi elfogadottság, beágyazódás növelése érdekében jelentős mértékben javítani kell a társaság PR tevékenysége során ezirányú kapcsolatok kialakítását, meglévők elmélyítését többek között a bevételi források növelése érdekében. Az ilyen jellegű taglétszámbővítés a társaság önállóságát, tudományos megítélését, szakmai, erkölcsi elismertséget természetesen nem veszélyeztetheti.

Közhasznúvá válás, alapítvány létrehozása

A társaság létrejötte óta folyamatosan terítékre kerül a közhasznúvá alakítás kérdésköre, mely középtávon, 3 – 4 év távlatában a bevételi forrásokat gyarapíthatná.

Amennyiben a jogi feltételek a közhasznúvá alakítást nem teszik lehetővé, úgy mérlegelni célszerű a források bővítéséhez esetleg a társaság profiljába illeszkedő Alapítvány létrehozását.

Pályázatokba történő bekapcsolódás

Az egyik legjelentősebb kitörési lehetőség a különböző pályázatokon való részvétel a társaság egésze, szervezeti egységei, célfeladatra szerveződő kollektívái (teamjei) részéről. Az elkövetkezendő időszakban a pályázatfigyelés, pályázatírás feltételeit kell megteremteni a hatékonyabb forrásfelhasználás érdekében.

Létre kell hozni a pályázat figyelés, azokról való tájékoztatás szervezetszerű rendszerét a meglévő kapcsolatok kihasználásával (NKE RTK). A pályázatokhoz való eredményesebb részvételek érdekében pályázatírássra fel kell készíteni az Elnökség által kijelölt / felkért személyeket, illetve önként jelentkezőket.

Együttműködési (támogatási) szerződések megkötése

Az állami, önkormányzati szférában a társaság hivatalos beágyazódásának, elismertségének növelése érdekében, a forrás bevonás figyelembe vételével, intenzív kapcsolatfejlesztő tevékenységet célszerű kifejteni a miniszteriális (BM), közigazgatási, rendvédelmi (ORFK, OKF, NAV, BV, stb.), önkormányzati szervek irányába. Ennek egyéb fontos szegmense, eseti vagy rendszeres támogatások juttatása (biztosítása) ezen szféra részéről generális jelleggel a működési feltételek javításához, továbbá célfeladatokhoz, tudományos kutatásokhoz, pályázatok kiírásához, kiadványok megjelenítésében, tudományos munka elismeréséhez.

A gazdasági, társadalmi szférában a kiemelt, nagy gazdasági vagy társadalmi potenciállal rendelkező gazdasági (társadalmi) társaságokkal a hivatalos kapcsolat

felvétele és együttműködési (támogatási) szerződések megkötése jó megoldásnak látszik a társaság pénzügyi feltételei javítása érdekében (MOL, OTP, Hanns Seidel Alapítvány, stb.).

Az ilyen jellegű kapcsolatépítés természetesen a társaság önállóságát, tudományos megítélését, szakmai, erkölcsi elismertséget természetesen nem veszélyeztetheti.

5. Tehetséggondozás

Az államilag szervezett rendészettudományi képzésen belül hozzá kell járulnunk a tehetséggondozáshoz. Ennek kézzel fogható lehetősége a szakkollégiumi és a tudományos diákköri munka támogatása. Mai tevékenységünk hatékonysága rövidtávon is jelentősen fejleszthető a következő területeken:

- bekapcsolódás a hallgatók kutatás módszertani képzésébe;
- a Tudományos Diákkörök rendezvényeibe való bekapcsolódás, az önképzőkörök munkájának támogatása, módszertani segítése;
- tudományos diákköri dolgozatok témáihoz ajánlások tétele, a dolgozatok elkészítésének konzultációkkal való segítése, témavezetések vállalása;
- az intézményi és az országos tudományos diákköri konferenciák előkészítésébe és rendezvényeibe való bekapcsolódás, a bíráló bizottságokban való kezdeményező részvétel.

A Rendészettudományi Szabadegyetem gondolatának megvalósulása és a tehetséges fiataljainkat segítő mentorok adatbázisa ezen a területen jelentős előrelépést jelentene.⁹

Összegzés

Az MRTT-nek fontos, mással nem pótolható szerepe van rendészeti tudományos képzésben. A demokratikus jogállamban ez társadalmi felelősség is, hisz a tudás alapú társadalom tudásalapú rendészetet is feltételez. Társaságunk időszerű feladata, hogy ezt a szerepet a kor követelményei szerint töltse be. A kutatás megerősíti az alaptanulmány megállapítását:

„Könnyen belátható az is, hogy az emberi létet veszélyeztető globális kihívásokra – a rendészettudomány esetében különös tekintettel a határokat könnyedén átlépő nemzetközi szervezett bűnözésre, a terrorizmusra, a természeti katasztrófák kockázatának megértésére és

---

⁹ A kerekasztal beszélgetésen részletesen kifejtette Lantos Mihály.

hatásának csökkentésére – adott képzési válasz nem következhet be a veszélyes eseményekre való azonnali válaszokkal együtt. Fontos, hogy ezeket az eseményeket a szakmai válaszokkal együtt utólag értékeljük, a körülményeket tudományos alapossggal is megvizsgáljuk, helytálló következtetéseket vonjunk le, s ezek alapján tegyünk ajánlásokat a társadalom, s ezen belül a képzési intézmények számára. Sok tekintetben azonban magunk is végezhetünk képzési tevékenységet.”¹⁰ Ennek céljára, feladatára, formáira, tartalmára és módszereire a tanulmány úttörő jelleggel talált konkrét megoldásokat. Tanulmányunkat a következő lépések sikeres megtétele érdekében és reményében ajánljuk a fennállásának 10 éves jubileumát ünneplő Társaság figyelmébe.

Javaslatok

A kutatások és a kerekasztal beszélgetések alapján a munkacsoport a következő konkrét javaslatokat fogalmazza meg.

1. A „Visegrádi Esték” hagyományának felélesztésével a „Farkasvölgyi Esték” megszervezése az NKE RTK Kampuszán.
2. Rendészettudományi szemináriumok szervezése. 2017-ben rendezze meg hazánk a CEPOL éves konferenciáját (Police Research and Science Conference).
3. A rendészettudomány tudásbázisának fejlesztése, rendszerezése.
4. A Rendészeti Szószedet továbbfejlesztése Rendészettudományi Lexikonná.
5. A „Rendészettudományi Kiadványok Regisztere” megalkotása.
6. A rendészettudományi folyóiratok színvonalának emelése, a tudományos folyóiratokkal szemben támasztott követelmények teljes körű érvényesítése.
7. Az MRTT „Rendészettudomány” című folyóiratának megalapítása.
8. A rendészettudományi kutatások eredményeit tartalmazó ismerethordozók kiadása lehetőségeinek, formáinak áttekintése után célszerű tovább lépni. Az elvégzett kutatómunka eredményeit felhasználva, azokat pontosítva, kiegészítve javasoljuk egy szélesebb kör bevonásával (pl. rendészettudományi doktoranduszok, tudományos diákköri tevékenységet végzők) a teljes körű feltárás és rögzítés elvégzését és hozzáférés lehetőségének jobb biztosítását.
9. A rendészeti ágazat terén megvalósuló továbbképzési programokba való bekapcsolódás, új programok kidolgozása akkreditálása.

---

¹⁰ mint 2.

10. Az e-képzés modern lehetőségeinek céltudatos alkalmazása.
11. Az MRTT tagozatainak ösztönzése saját képzési tevékenységük áttekintésére, rendszerének felépítésére.
12. A forrásbiztosítás lehetőségeinek áttekintése után állást foglalni a célszerű megoldás kiválasztásában.
13. Az MRTT szervezetében folyamatosan működő Képzési és Továbbképzési Szakcsoport létrehozása.
14. A képzési és továbbképzési tevékenység megjelenítése a Társaság honlapján.

Mellékletek

Emlékeztető

„A MAGYAR RENDÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSASÁG JELENE ÉS JÖVŐJE” című stratégiai és innovációs projekt Képzési és Továbbképzési Munkacsoport tagjai részére:

Dr. Phd. Gubicza József t. ezredes, főosztályvezető (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság); Magyar Rendészettudományi Társaság (MRTT) Felügyelő Bizottság tagja;

Lantos Mihály r. őrnagy (Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Szent György Szakkollégium Igazgatója);

Lövei László r. alezredes, oktatási igazgató-helyettes (Miskolci Rendészeti Szakközépiskola);

Dr. PhD. Nagy Judit r. őrnagy, egyetemi docens, tanszékvezető (NKE);

dr. jur. Szabó Andrea püőr. alezredes, tanszékvezető, doktorandusz (Nemzeti Adó- és Vámhivatal, NKE, Rendészeti Doktoranduszok Országos Egyesülete);

Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezds. főiskolai tanár, tanszékvezető (NKE, MRTT Határrendészeti Tagozat Elnöke).

Tisztelt Kollégák!

A 2013. október 15-i Munkacsoport Értekezleten meghatároztuk közös munkánk célját, kutatásaink irányát, megfogalmaztuk és személyhez kötöttük további feladatainkat az alábbiak szerint:

1. A „Visegrádi Esték” újjászervezése: dr. jur. Szabó Andrea pü. alezredes, Dr. PhD. Nagy Judit r. őrnagy, Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes.
2. Javaslat az MRTT szervezetében folyamatosan működő Képzési és Továbbképzési Szakcsoport létrehozására: Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes.
3. A rendészettudományi kutatások eredményeit tartalmazó ismerethordozók kiadása lehetőségeinek, formáinak áttekintése, további feltárása: közös feladat, vezeti Dr. PhD. Gubicza József t. ezredes.
4. A rendészeti ágazat terén megvalósuló továbbképzési programokba való bekapcsolódás, új programok kidolgozása akkreditálása: Lövei László r. alezredes.
5. Az e-képzés lehetőségeinek feltárása és alkalmazása: közös feladat, vezeti Lövei László r. alezredes.
6. Javaslat kidolgozása Rendészettudományi Szabadegyetem indítására: Lantos Mihály r. őrnagy.

7. Javaslat kidolgozása rendészettudományi szeminárium indítására: Dr. PhD. Nagy Judit r. őrnagy, dr. jur. Szabó Andrea pü. alezredes.
8. Meghatározni az MRTT tagozatainak helyét, szerepét, tevékenységét a rendészettudományi képzésben. Ösztönözni őket saját képzési tevékenységük áttekintésére, rendszerének felépítésére: Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes.
9. A forrásbiztosítás lehetőségeinek áttekintése: Dr. PhD. Gubicza József tű. ezredes.
10. A személyi feltételek vizsgálata. Van e szükség külön foglalkozni a közreműködő személyek kiválasztásával, felkérésével, oktatói adatbank létrehozásával. A nemzetközi szervezetekben dolgozó magyar szakemberek, kutatók számbavétele, tervszerű bevonásuk. A külföldi kutatók bevonása. Közös feladat, vezeti Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes.
11. Javaslat kidolgozása a mentori adatbázis elveire: Lantos Mihály r. őrnagy.
12. A rendvédelmi szervek sajátos képzési igényeinek érvényesítése: Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes, dr. jur. Szabó Andrea pü. alezredes, Dr. PhD. Gubicza József tű. ezredes.
13. A képzési és továbbképzési tevékenységnek a Társaság honlapján való megjelenítése: Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes.

A Munkacsoport következő értekezletét 2013. november 25-én 14,00-kor tartja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán a Határrendészeti Tanszék 102. számú irodájában.

Az értekezleten áttekintjük tevékenységünk helyzetét és pontosítjuk további feladatainkat. Ezt a legutóbbi értekezletünkön úgy fogalmaztuk meg, hogy a következő találkozásunkra mindenki átgondolja személyes feladatát, megvalósításra változatokat tár elénk, javaslatot tesz.

A kerekasztal beszélgetést 2014. február-márciusra tervezzük. A résztvevők köre:

- a Munkacsoport tagjai;
- a többi projekt képviselői;
- azoknak a rendvédelmi szervezeteknek a képzési szakértői, akik a munkacsoportban még nincsenek képviselve;
- akiknek a személye a további munka szempontjából fontos és a munkában konkrétan számítunk rájuk.

A kerekasztal beszélgetésen bemutatjuk addigi munkánk eredményeit, konkrét javaslatainkat első változatban megfogalmazzuk. Kérem gondoljátok át, hogy – figyelembe véve az eddig

kialakult munkamegosztást is – a tervezett kerekasztal beszélgetésen milyen címmel vállalnátok maximum 10 perces előadás megtartását. Szükséges-e a résztvevők bővítése.

Az eredmények összegzésére 2014. május 31-ig kerül sor.

A kutatási jelentést 2014. június 30-ig készítjük el.

Budapest, 2013. november 4.

Dr. habil. Varga János ny. hőr ezredes
munkacsoport vezető

Meghívó és program kerekasztal beszélgetésre

M E G H Í V Ó

Tisztelettel meghívjuk a

A Magyar Rendészettudományi Társaság képzési tevékenységének fejlesztése című tudományos kerekasztal beszélgetésünkre

A rendezvényünk helyszíne: 1121 Budapest, Farkasvölgyi út 12. Főépület „A” terem

Rendezvényünk időpontja: 2014. március 17. 13.15-15.15

Levezető elnök: Dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, c. egyetemi tanár, az MRTT főtitkára

P R O G R A M

13.15-13.20 Megnyitó, a program ismertetése.

Prof. Dr. Sallai János ny. r. ezredes,

mb. tudományos és nemzetközi dékán-helyettes egyetemi tanár

13.20-13.35 Bevezető előadás: „*A Magyar Rendészettudományi Társaság jelene és jövője*” című stratégiai és innovációs projekt Képzési és Továbbképzési Munkacsoportjának tevékenysége.

Dr. habil. Varga János ny. hőr. ezredes, tanszékvezető főiskolai tanár

A beszélgetés felkért résztvevői:

13.35-13.45 dr. jur. Szabó Andrea pü. alezredes: A „Visegrádi Esték” újjászervezése.

13.55-14.05 Dr. PhD. Gubicza József tű. ezredes: Rendészettudományi ismerethordozók kiadása.

14.05-14.15 Lövei László r. alezredes: Továbbképzési programokba való bekapcsolódás és az e-képzés lehetőségei.

14.15- 14.25 Bűfé

14.25-14.35 Lantos Mihály r. őrnagy: A Rendészettudományi Szabadegyetem és a mentori adatbázis.

14.35-14.45 Dr. PhD. Nagy Judit r. őrnagy: Rendészettudományi szeminárium.

14.45-15.15 Beszélgetés az elhangzott előadásokról, hozzászólások.

A visszajelzéseket 2014. március 12-én 13.00 óráig várjuk az RTK.Hatarrendeszeti.Tanszek@uni-nke.hu e-mail címre vagy a 392-3531, illetve BM:19-208 telefonszámra.

Dr. (Ph.D) Virányi Gergely: A KLKF Határőr Szaktanszék vezetője voltam – 1988-1992

Előadás a

Határrendészeti képzés múltja, jelene, jövője c. konferencián

Bp. NKE RTK – 2014. március 27.

Az 1988. 02. 01. és 1992. 02. 28. közötti négyéves ciklusban a tanszékünk léte és működése nagyon változatos, fordulatokban bővelkedő és mindezzel együtt eredményes volt. Két egyforma tanévünk nem volt! Az előadás felépítése:

1. Közvetlen előzmények 1986-1987
2. Stratégiai célkitűzések 1988-1992
3. „Korszerűsített tisztképzés” 1987/88 és 1988/89
4. „A korszerűsített tisztképzés korrekciója” 1989/90
5. A „kiegészített tanterv” alapján folytatott határőrtiszt-képzés 1990/91
6. „A tisztképzés új rendszerében” folytatott határőrtiszt-képzés 1991/92-től
  - 6.1. Az időszak határőrizeti, határrendészeti és határőrségi jellemzői
  - 6.2. A határőrtiszt-képzés a szakon 1991/92-től
7. A határőrtiszt-képzés és a tanszék kettéválása 1992-ben
8. A humán erőforrás-gazdálkodásról 1988-1992
9. „Pillanatfelvételek” a tanszék oktatói és törzs-állományáról 1988-1992
10. Befejezésként

1. Közvetlen előzmények 1986-1987

Vissza kell csatolnunk a közvetlen előzményekre, amelyek átvezettek a vizsgált négyéves ciklusba. A Honvédelmi Minisztériumban 1986-ban döntés született arról, hogy a fokozódó fluktuáció és az egyre növekvő honvédségi tiszthiány miatt a katonai főiskolákon négy évről háromra kell csökkenteni a képzési időt.

Felsőoktatási pályafutásunk során, gondolom, valamennyien találkoztunk hasonló problémával. Ami viszont még nagyobb probléma volt, hogy a döntéshozók az ilyen és hasonló esetekben nem a bajok gyökerét orvosolták, hanem tüneti kezeléssel próbálkoztak. A Határőrségnél persze nem volt „fokozódó fluktuáció és behozhatatlan határőrségi tiszthiány”,

azonban együtt kellett mozognunk a főiskolával. A tanszék oktatói és vezetői realisták voltunk és egyikőnk sem képzelte azt az abszurditást, hogy a három katonai főiskolán működő mintegy kéttucat, hároméves idejű honvédségi szak mellett megmaradhatna egy egyetlen, négyéves határőr szak is.

A döntés előtt a főiskolánkat – természetesen – nem kérdezték meg. A döntés kihirdetését követő vérszegény protestálásunkat pedig meg sem hallgatták sem parancsnoki-, sem párt-, sem politikai-, sem KISZ-vonalon. Egyrészt elmondtuk: kétszeres mennyiségű ifjú tisztet kap a Magyar Néphadsereg, mindössze egyetlenegy évben. Ellenben azután, megint és mindig csak a megszokott egy-egy évfolyamot. Ráadásul nem mellékes az sem, hogy a kibocsátott tisztek felkészültsége, a legnagyobb jóakarattal és erőfeszítésekkel sem fogja elérni a négyéves program szerint végzettségét. Nem ez a megoldás, hanem például a kapacitás-növelés, azaz a minden évben megnövelt felvételi keretszám, és a kimenetnél minden évben több végzettet adhatunk át a megrendelőknek. Másrészt elmondtuk: mindezt le is írjuk és felterjesztjük. Válasz: 1) „leírni, felterjeszteni – nem ajánlatos, elvtársak”; 2) „a minőségcsökkenést fessegetni – ugyancsak nem ajánlatos, elvtársak”.

Ami viszont nagyszerű fegyvertényként értékelhető: „a történelmi pillanat megragadásának lehetőségét” megkockáztatva, sikerült az 1981-ben bevezetett üzemmérnöki másodképzést kifuttatni és helyébe a szakunkon „visszacsempészni” a pedagógiai másodképzést. A HM nem támasztott akadályt. A KKKF feltételül szabta: ha a BM és a Határőrség önerőből megoldja, ám legyen. Mivelhogy a parancsnoki profilú (!) tisztképző főiskola az 1980-ig egyébként példaértékűen működtetett pedagógiai képzést minimalizálta. Tanszékvezetőnk – dr. Kátai László ezredes – többfordulós, „rámenős” és sikeres belügyi, illetve határőrségi egyeztetést folytatott. Eredménye: „igen, biztosítjuk a tanszéknek a pedagógiai másodképzés önerős státusz-, létszám- és bérfeltételeit. Vágjatok bele!”

Átmeneti tantervet kellett készíteni és bevezetni 1986 őszétől. A feladatokat végrehajtottuk; az 1986/87. tanév végén két évfolyamot avattunk a határőr szakon: az 1983-87-es IV. évfolyamot az eredeti tanterv szerint, valamint a 1984-87-es III. évfolyamot az átmeneti tanterv szerint. A három évre csökkentett szisztéma az 1985-88-as kurzussal fejeződött be.

2. Stratégiai célkitűzések 1988-1992

Az 1987/88. tanév közepén vezetői váltások történtek. A Határőrség Országos Parancsnokságon kiképzési osztályvezető beosztásba helyezett dr. jur. Kátai László ezredest

követve, 1988. február elsején tanszékvezetővé neveztek ki. Tanszékvezető politikai helyettesként – javaslatomra – továbbra is Sörös Nándor alezredes ténykedett. Tanszékvezető-helyettes beosztásba – előterjesztésemre – Beregynei József őrnagyot helyezték. Két év elmúltával e munkakört dr. jur. Farkas János alezredes nyerte el, mert (az akkor már) dr. univ. Beregynei József alezredes magasabb beosztásba került, a Körmentdi Határőr Kiképző és Továbbképző Intézet igazgató-helyettese lett.

Évtizedes felsőoktatási és négyéves tanszékvezető-helyettesi tapasztalatok birtokában, „kezdő” tanszékvezetőként 1988-ban két stratégiai célkitűzést fogalmaztam meg. Tanszéki és személyes tudományos kutató és kidolgozó tevékenységünket úgy kell végeznünk, hogy:

1. maradéktalanul megfeleljünk a határőrtiszt-képzés követelményeinek, értékeinek és hagyományainak;
2. tartsunk lépést a gyakorlattal és haladéktalanul építsük be az oktatásba a törvényszerűen megjelenő új elveket, eljárásokat és eszközöket. E célkitűzéseket megőrizve, 1989-ben két újabbal egészítettem ki azokat:
3. tudatosan és következetesen kell kutatni, előkészíteni, majd bevezetni a rendészeti felsőoktatásban létesítendő határrendészeti tisztképzést;
4. fáradhatatlanul és kitartóan, a tőlünk elvárt magas színvonalon kell folytatni az oktató-nevelő munkát a Kossuthon a határőrtiszt-képzés befejezéséig.

Maximális tiszteletben tartva a Határőrség vezetőinek új döntését, amely 1991 szeptemberében jutott a tudomásomra, a negyedik célkitűzést újabbal váltottam fel: 5) szellemi és oktatói kapacitásaink több mint felét a KLKF-en megőrizendő, új rendszerű határőrtiszt-képzés lelkiismeretes előkészítésére fordítjuk és nem a megszüntetésére. A tanszéken gyakorlatilag egyidejűleg és egymás mellett végeztük a három évtizedes határőr szak megújításával, illetve az előzmény nélküli határrendészeti szak és tanszék megalapításával összefüggő oktatás-igazgatási, szervezeti, humán és logisztikai feladatokat.

3. „Korszerűsített tisztképzés” 1987/88 és 1988/89

Az 1987/88. tanévben „kifuttattuk” az átmeneti programot, és egyidejűleg felmenő rendszerben bevezettük a jóváhagyott hároméves, ún. „korszerűsített tisztképzést”, a 02/1987. (HK. 01.) HM sz. utasítás alapján. Főbb jellemzői: a képzés időtartama három év, hat szemeszter, szemeszterenként 18 hét, 540 tanóra, összesen 3.240 tanóra. A kulcsbeosztás és az első tiszti beosztás intézményrendszere továbbra is funkcionál, a képzési célok és követelmények részben változtak. A másodképzés megmaradt, a végzettek katonai-

üzemtechnológiai vagy katonai üzemgazdász, azonban a határőrök kollégiumi nevelőtanár másodképzést szerezhetnek. A képzési alapidokumentumok hierarchiájában tantervi irányelvek, tanterv, tantárgyprogramok és tematikák szerepeltek.

A tantervi irányelvek tartalmazták a valamennyi szakon érvényes általános képzési célt, a képzés időkereteit, a képzési folyamat főbb arányait, a tantárgyak csoportosítását, a számonkérések formáit és félévenként maximált számát, a szakdolgozat-készítés és az államvizsgák főbb követelményeit, valamint szakonként meghatározták a speciális képzési célt, a tananyag csoportosítását és a tanulmányi követelményeket.

Az adott szak tanterve rögzítette a képzési végcélokat és közbeeső célokat, az óra- és vizsgatervet, az egyes tantárgyak sajátos összetevőit, a számonkérés és vizsgáztatás alapjait. A határőr szakon folyó képzés célrendszere:

- a szak határőr őrs- és századparancsnokot képez, pedagógiai képzéssel kollégiumi nevelőtanár másodképzést biztosít;
- a képesítéssel betölthető beosztások (kulcsbeosztások): határőr őrsparancsnok, mélyégi őrsparancsnok, határőr kiképző századparancsnok, határőr őrszázadparancsnok, kollégiumi nevelőtanár;
- első tiszti beosztások: határőr őrs- és századparancsnok-helyettes és politikai helyettes, szakasparancsnok, valamint céltanfolyam elvégzésével felderítő tiszt vagy útlevelkezelő;
- az I. tanév végére határőr járőr, ellenőrző járőr, riadó-, üldöző- és záró-csoportparancsnok, őrsügyeletes, valamint rajparancsnoki felkészültség megszerzése;
- a II. tanév végén őrsparancsnok-helyettes, határőrizeti ügyeletes és kiképző szakasparancsnoki szint elérése;
- a III. tanév végén határőr őrsparancsnok politikai helyettes, határőr őrsparancsnok és határőr századparancsnok szint teljesítése.

A tanterv a tantárgyakat öt csoportba sorolta: politikai és társadalomtudományi, alap-, alapozó, szakalapozó és szaktantárgyak. Az elméleti és gyakorlati felkészítés arányai: elméleti 1.699 tanóra, 52%; gyakorlati 1.541 tanóra, 48%. A gyakorló csapatszolgálat 308 tanóra, 9,5%, amelyből 36 tanóra kollégiumi gyakorlat középiskolai honvéd kollégiumban. A számonkérések száma összesen 62, félévenként mintegy 10. A kurzusban szakdolgozatot kell készíteni (évfolyammunkát már egyáltalán nem), majd három összetett államvizsga zárja a

képzést: tudományos szocializmus, határőrizet, pedagógia. Képzési területek: politikai vezetői, határőrizeti, kiképzői, napi élet irányítói, pedagógiai.

A határőrizeti oktatás – az osztrák viszonylatú őrök prioritása mellett – minden viszonylatra kiterjedt. Az oktatásban csökkentettük az elhatározás- és szolgálatszervezés-centrikusságot, vagyis a határőrizeti módok és tevékenységek előkészítésén, megszervezésén túl kellő hangsúlyt helyeztünk a végrehajtás vezetésére is. A szakmai felkészítésben továbbra is a határőrizeti oktatás és az őrsi felkészítés dominált. A határforgalom-ellenőrzési ismeretek oktatása – az Országos Parancsnokság határforgalmi osztályvezetőjének állásfoglalása alapján – mindössze 12, azaz tizenkét tanórára csökkent. A döntést azzal indokolta, hogy a KLKF határőr szakán végzett tisztek csak oly’ módon kerülhetnek határforgalmi szakterületre, hogy sikeresen elvégzik a Határőrség által szervezett útlevélezési felkészítő tanfolyamot, ami egyébként igaz volt. Ez az állásfoglalás és aránytorzulás azonban hat év első tiszti beosztásainak tükrében különösen helytelen volt. A tanszék 1985-1990 között összesen 523 tisztet avatott fel és adott át a Határőrségnek. Első tiszti beosztásba helyezésük az alábbiak szerint történt. Határőr őrre: 266 tiszt, 50,9%; útlevélezőnek: 87 tiszt, 16,6%; kiképző századhoz: 78 tiszt, 14,9%; felderítő tisztnek: 48 fő, 9,2% és ún. „egyéb” beosztásokba került: 44 tiszt, 8,4%. Ebből következően is, a határforgalmi felkészítést erősíteni kellett volna és nem visszaszorítani.

Bár a képzési célok – a szak történetében először – nem tartalmaztak összefegyvernemi felkészítéssel kapcsolatos követelményt, ’s a képzési rendszer hivatalosan még a gépesített lövész szakasparancsnokká képzést sem tűzte célul, ezzel szemben a valóságban szigorlattal záruló, gépesített lövész szakasparancsnoki felkészítést kellett folytatni.

A korábbi időszakokkal szemben, az oktatási feladatok zömét – gyakorlatilag a szakalapozást, a szakmai képzést és a másodképzést is – a tanszékünk végezte, és csak kisebb részét a főiskolai oktatók. Mi, határőrök oktattuk a tananyag 71%-át (2.296 tanórát), a főiskolai oktatók a tananyag 29%-át (944) tanórát. A számonkérés arányai is hasonlóak voltak: 39 esetben (63%) a határőr oktatók, illetve 23 esetben (37%) mások vizsgáztattak.

Az 1988/89. tanév befejezésével a tanszéken (az eredetileg 94 fős évfolyamból) 84, a KLKF műszaki szakáról 4, a „Zalkáról” 15, a Moszkvai Határőr Parancsnoki Főiskoláról 7 végzetten avattunk határőrtisztté. A II. évfolyam eredményes befejezésével 80 hallgató zászlósként és 7 hallgató törzszászlósként folytathatta a tanulmányait. Az I. évfolyamon a felvett 67 főből lemorzsolódott 7 hallgató. Az 1989. évi felvételi vizsgákon a szakra jelentkezett 160 főből megjelent 143. Elutasítva 43 felvételiző; átirányítva a főiskola más szakaira 12 hallgató; felvéve 86 hallgató: a határőr szakra 60, a KLKF műszaki szakra 2, a

ZMKMF-ra 14, Moszkvába: 10. A 60 fős új I. évfolyam kiegészült a Moszkvából, kérelmére hazatért kettő hallgatóval.

4. „A korszerűsített tisztképzés korrekciója” 1989/90

Kollégák, akik e teremben vagyunk: egyrészt jó néhányan átértük az 1989-ben kezdődött rendszerváltást, másrészt a fiatalabb kollégák sokat tanultak azokról az évekről és eseményekről, ezért – és az időkorlátom miatt is – szigorúan a tárgyra szorítokozom.

A Határőrség felsővezetői helyesen értékelték a '80-as évek végére kialakult nemzetközi és hazai helyzetet. Egységesen és egyértelműen a határőrizeti, határrendészeti változások indokoltsága és racionalitása mellett „voksoltak”, sőt, szakmai vonatkozásban ők maguk álltak a reformfolyamatok élére. A Határőrség vezetése megalapozottan és egyre erőteljesebben a rendészeti rendeltetésben és az abból fakadó határrendészeti hatáskörben és feladatrendszerben gondolkodott; ahhoz tervezte igazítani a testület tevékenységét, szervezetét és működését, beleértve a tisztképzést is.

Szemléltetésként a legfőbb események. Már 1987-ben határőrségi javaslattétel az elektromos jelzőrendszer („vasfüggöny”) lebontására, majd annak lebontása 1989-ben, és a nyugati határsáv megszüntetése ugyanabban az évben. A magyar-osztrák államhatáron az abszolút pozitív értelemben elhíresült „határnyitás”, 1989. szeptember 11-én. A határőrségi akkori stratégiai tervezés legfőbb elemei az alábbiak voltak. A klasszikus katonai/félkatonai típusú határőrizet helyett minden tekintetben modern, az európai normákhoz illeszkedő határrendészeti jog- és tevékenységrendszer kialakítása. A Határőrség átalakítása – az addigi fegyveres erőből – korszerű rendészeti szervvé. A hivatásos állományra épülő szolgálatellátás rendszerének felépítése és általánossá tétele. A sorozott állomány ütemezett és végleges kivonása. Az új követelményeknek legjobban megfelelő nemzetközi kapcsolatok és hazai együttműködés kialakítása, működtetése. Az új szisztémának mindenben megfelelő humán és logisztikai feltételek megteremtése.

Mindezekhez azonban nemcsak belügyi támogatásra, hanem belső feltételekre is szükség volt. Ilyen kedvező belső feltételnek tekinthető az az objektív tény is, hogy negyedévszázad alatt törvényszerű generációváltás történt a Határőrség tisztikarában. A Határőrség 1993-94. évkönyvének bevezetőjében az „OrszágHatár Magazin” főszerkesztője megalapozottan fogalmazhatta meg a következő gondolatokat. *„Több tényező játszott szerepet abban, hogy végül is a magyar Határőrség az 1989-90-es történelmi politikai változások, a rendszerváltás sodrában nem csak alkalmazkodni volt képes, hanem mindvégig szinkronban tudott lenni a társadalmi elvárásokkal, a nemzeti érdekekkel, a jogállamiság*

követelményrendszerével. A Határőrség egyetemi, főiskolai végzettségű tisztikara már a nyolcvanas években érzékelte a katonai szervezeti forma, az ebből fakadó totális határőrizeti módszerek és ezekkel szemben a változó feladatok ellentmondásait.”¹¹

Nos, a fentiek következtében, a tanszéken épp’ hogy bevezetett „korszerűsített tisztképzésben” máris kisebb-nagyobb korrekciókat kellett végezni. A változásokat parancsok, utasítások, intézkedések szabályozták, amelyek azonban rendszertelen időpontokban és eltérő (azaz belügyi, határőrségi, főiskolai) csatornákon érkeztek a tanszékre.

Az 1989/90. tanévben maradéktalanul végrehajtottuk a depolitizálás és a dereguláció érdekében meghatározott feladatokat. A tárgyban kiadott rendelkezéseket és azokra tett intézkedéseket a BM Határőrség országos parancsnokának és a KLVF parancsnokának, 1990. október 20-án írásban tett tanszékvezetői jelentésében, 23 pontban foglaltam össze. Azok tartalmát és lényegét az alábbiakban összegzem, (de nem az eredeti számozás szerint).

1. Az 1989. október 16-i BM IV/II. csoportfőnöki értekezleten elhangzott átfogó feladatszabás alapján megkezdtuk és fegyelmezetten végeztük a feladatokat. Haladéktalanul összegyűjtöttük és átadtuk megsemmisítésre a pártállam és az állampárt jelképeit (propaganda kiadványok, csillagok és más relikviák). A 8/1990. BM sz. utasítás alapján hasonlóan jártunk el a belügyi objektumokban és azok külső falain elhelyezett anyagokkal (1990. 02. 26.). A tanszéken teljes egészében felszámoltuk a tanszéki emlékhelyiséget (1990. 08. 17.)
2. A pártalapszervezeteket és a pártvezetőséget megszüntettük, a politikai helyettesi munkaköröket 1990. január elsejével átalakítottuk nevelési-, szociálpolitikai munkakörökké.
3. A köztársaság kikiáltását követően a tanszéken az arra kötelezettek – tisztek, tiszthelyettesek, zászlósok és kinevezett polgári alkalmazottak – valamennyien esküt tettünk a Magyar Köztársaságra (1989. december 19-i befejeződéssel).
4. A tanév menetében, 1989. október 31-ig módosítottuk a 246/233. sz. hatályos tantervet és tantárgyprogramot. A BM Határőrség Nevelési és Szociálpolitikai Csoportfőnök 150/2/1990. sz. átiratának megfelelően (1990. január 22-ig) módosítottuk a Politikaelmélet alapjai, a Magyarország története 1918-1975, valamint a Katonai nevelés c. tantárgyak tartalmát, valamint szigorlatra mérsékeljük az addigi

---

¹¹ Szabó József Jenő: Határőrség tegnaptól mostanáig (A Határőrség évkönyve 1993-94. 3-5. o. Szerk: Kőműves József - Krisán Attila - Ugró Szilárd)

államvizsga-követelményt. Töröltük a tematikából a 05. és 06. kódszámú pártpolitikai speciális kollégiumokat (1990. 01. 18.)

5. Már a HM-BM 3/1988. sz. együttes utasítás alapján, majd a BM 3/1990. sz. utasításnak megfelelően folyamatosan működtettük a tiszti, tiszthelyettesi érdekképviselői szerveket, és megszüntettük az azokkal összefüggő, korábbi párt- és KISZ-jogosítványokat. A hallgatói és a hivatásos-hallgatói érdekképviselőt a főiskolai rendszerbe illesztettük.
6. Az előzőekhez hasonlóan beépítettük az oktatásba a következőket is: BM 4/1990. sz. utasítás a rendőrségi szolgálati azonosító jelvény rendszeresítéséről; BM 10/1990. sz. utasítás a hivatásos állományba kinevezések szüneteltetéséről; BM 37/1990. sz. utasítás az ORFK szerveinek létrehozásáról; BM 47/1990. sz. utasítás a BM archívum létesítéséről és feladatairól.
7. A BM 53/1990. sz. utasítás alapján a végrehajtottuk a BM IV/II. Csoportfőnökség szervezetéből a BM Határőrséghez történt áthelyezés feladatait (1990. 07. 01.) A BM 56/1990. sz. utasításnak megfelelően töröltük a fenytéseket és más fegyelmi büntetéseket (1990. 08. 31.)
8. A BM 60/1990. sz. utasítás és az ORFK 27/1990. sz. parancs előírásainak megfelelően az Országos Parancsnokságon leadtuk a hivatásos állományúak önvédelmi fegyvereit (1990. 08. 30.)
9. A BM 55/1990. sz. utasítás és a BM Határőrség mb. országos parancsnokának 31/1990. sz. intézkedése alapján (1990. 09. 20-27. között) végrehajtottuk a teljes körű közigazgatási deregulációs feladatokat. Amint korábban is, következetesen és haladéktalanul kiiktattuk az oktatásból a hatálytalanított szabályozókat.

Összegezve az 1989 októberében módosított tantervet és tantárgyprogramot: változott egyes tantárgyak elnevezése, tartalma, óraszama, vizsgakövetelménye, illetve törölni kellett meghatározott tantárgyakat, speciális kollégiumokat és vizsgákat. Mindezek következtében az eredeti képzési dokumentumok nehezen áttekinthetővé, szinte kezelhetetlenné váltak, elkerülhetetlen lett azok pontosítása és egységes szerkezetbe foglalása. Ennek érdekében született meg 1990-ben a „kiegészített tanterv”, amely keretbe foglalta az 1987. évi tantervet és annak 1989/90. évi módosításait.¹²

---

¹² Forrás: Kiegészítés a határőr – kollégiumi nevelőtanár szak tantervéhez az 1990/91. tanévre (KLFK Hőr. Tanszék irattára, nytsz: 210/46-47/1990.)

5. A „kiegészített tanterv” alapján folytatott határőrtiszt-képzés 1990/91

Az 1990/91. tanévtől bevezetett „kiegészített tanterv” legfőbb jellemzőit az alábbiakban lehetett összegezni.

- a) Törölte a képzési célok tartalmából az őrs- és századparancsnok politikai helyettes felkészítést és követelményt, valamint a határőr tisztet jellemző személyiségjegyek közül a politikai érzékenységet;
- b) a korábbi ideológiai és pártpolitikai felkészítés helyett társadalomtudományi tantárgyak oktatását írta elő;
- c) a sorkatonai alapkiképzést 90-ről 120 tanórára növelte;
- d) a határőrizeti szakmai felkészítés óraszámát 643 tanóráról 586-ra csökkentette, viszont a gyakorló csapatszolgálatra fordítható időt 308 tanórától 416-ra növelte. A változások következtében a határőrizet összes tanórához viszonyított aránya 19,8%-ról 18,1%-ra csökkent, ami elviselhető volt, ellenben a szakmai gyakorlatok aránya 9,5%-ról 12,8%-ra nőtt, ami kedvezőnek ítélnélhető;
- e) kedvező változás történt a határforgalmi felkészítés javára (72 tanóra, 12,3%);
- f) a vizsgák száma 62-ről 56-ra, illetve az államvizsgák száma – a politikai államvizsga törlésével – kettőre (határőrizet, pedagógia) csökkent;
- g) egységesen párosította a tantárgyak óraszámait, eleget téve ezzel a főiskolán kialakított számítógépes tanórarend-tervezés egyik alapfeltételének.

E pontban kell rendszerbe helyezni a KLKF határőr szakán és a Moszkvai Határőr Parancsnoki Főiskolán (MHPF) folytatott határőrtiszt-képzés kapcsolódásait. A belügyi, illetve határőrségi nemzetközi együttműködés keretében, 1973-tól 1990-ig a MHPF-án a magyar Határőrség számára is képeztek határőrtiszteket. A KLKF határőr szakára jelentkezők közül a felvételi eljárásban legeredményesebb és az orosz nyelvet kimagaslóan tudó hallgatójelöltek számára a Határőrség, évente tíz főnek lehetőséget biztosított a külföldön történő határőrtiszt-képzésre. *„A képzési idő öt év volt. Az első, ún. „előkészítő” tanévben intenzív orosz nyelvi felkészítés folyt és megkezdődött a főiskolai oktatás is, majd azt követte a négyéves tényleges tisztképzés”*.¹³ A végzettek az ötéves kurzus végén, a megszerzett diplomával hazatérve (első alkalommal 1978-ban), a KLKF-en – saját végzőseinkkel együtt – jellemzően augusztus 10-től részt vettek a tisztavatásra történő felkészítésben, majd a 19-i ún. „belsőavatáson” és a 20-i nyilvános tisztavatási ünnepségen. Azt követően az ifjú tisztek

---

¹³ Interjú Dr. (Ph.D) Teke András ny. hőr. ezredessel, aki 1977-1982 között végzett a MHPF-án.

visszatértek a nyári szabadságra, majd szeptember elején, általában egyhetes speciális tanfolyamon vettek részt a határőr kerület-parancsnokságokon. (A „Kossuthon” és a „Zalkán” végzetek augusztus 21-től szeptember 20-ig voltak szabadságon, majd azt követően kezdték meg a szolgálatot az első tiszti beosztásban.) A tanfolyam keretében elsajátították a határőrtiszti pálya hazai megkezdéséhez nélkülözhetetlen, kiegészítő szakismereteket és viszonylati specifikumokat. A külföldi tanulmányok során néhány hallgató menet közben megszakította a tanulmányait, és hazatérve vagy elhagyta a pályát („lemorzsolódás”), vagy a tanszékünk hallgatójaként továbbfolytatta a tanulmányait és elvégezte a KLKF-et. Ez a másfél évtizedes folyamat 1990-ben fejeződött be oly’ módon, hogy valamennyi hallgatót véglegesen hazarendelték, és őket felmenő rendszerben tisztté avattuk.

6. „A tisztképzés új rendszerében” folytatott határőrtiszt-képzés 1991/92-től

6.2. A határőrtiszt-képzés új rendszere a szakon 1991/92-től

Az államhatár megbízható őrzése és védelme, valamint a határterületi lakosság személy- és vagyonbiztonságának garantálása érdekében, a 3061/1991. sz. határozatával a Kormány meghatározta az államhatár azonnali lezárására alkalmas alegységek felállítását. „A Határőrség szervezetében olyan, sajátos rendeltetésű és feladatrendszerű alegységeket kellett létrehozni, amelyek békeidőben alkalmasak határrendészeti tevékenységre, az államhatárok azonnali lezárására, határvédelmi feladatok ellátására.”¹⁴ A rendészeti akciószázadok (későbbi elnevezésükkel határvadász századok) létrehozása és alkalmazása „sikertörténetként” összegezhető. Azon túl, hogy a déli viszonylatban eredményesen teljesítették a védelmi feladatokat, a határvadász századok minden viszonylatban jog- és szakszerűen, eredményesen végezték a rájuk háruló rendészeti és határrendészeti feladatokat is. A hatás-ellenhatás elvének megfelelően, a Határőrség rendészeti akciószázadokat, illetve határvadász-századokat szervezett és állított hadrendbe: 1991. november 30-ig hat századot, majd 1992-ben további tizennégyet. Feladatrendszerüket a békeidőszakban, a szükségállapotban, valamint a rendkívüli állapotban végrehajtandó feladatokra

---

¹⁴ Dsupin Ottó: A határvadász századok felállításának, felkészítésének országos tapasztalatai (Határőrségi Tanulmányok 1994/4. sz. 3. o.)

csoportosították.¹⁵ A szakasz- és századparancsnoki állomány felkészítése példaértékű szervezettséggel és gyorsasággal valósult meg.

Tanszékünk szellemi és oktatói kapacitásának nagy horderejű elismerését jelentette, hogy a déli kerületeknél megalakított (két-két, összesen hat) határvadász század parancsnoki állományának módszertani felkészítésére 1991 őszén a tanszékünk kapott feladatot, amelyet eredményesen végrehajtottunk. Számos határőrtiszt és honvédtiszt, hallgató és a bevont technikai személyzet részese volt a munkának és a sikernek, közülük azonban célszerű név szerint is kiemelni: Dsupin Ottó, Balogh Zoltán és Farkas János kollégáimat.

A kialakított duális tisztképzési szisztémából következően a tanszéken a szakmai képzést erőteljesen a hagyományos határőrizetre és határőrtiszt-képzésre kellett koncentrálnunk, az oktatás centrumába a rendészeti akciószázadok (határvadász századok) parancsnoki állományának felkészítését helyeztük. *„A határőr szakon a katonai-szakmai oktatás célja századparancsnokok képzése a Határőrség részére. A várható első-tiszti beosztás a századparancsnok-helyettesi munkakör.”*¹⁶ Gyakorlatilag hosszú évtizedek után homogén cél- és követelményrendszer alakult ki a parancsnoki profilú határőrtiszt-képzésben. Minden azt megelőző képzési formában ugyanis a tantervek heterogén és összetett célkitűzéseket határoztak meg. Így különösen, hogy a végzettek legyenek képesek egyrészt a konkrét végrehajtó szolgálatot ellátó határőr őrsökön, „kis-őrsökön”, forgalom-ellenőrző pontokon, vonatellenőrző századoknál és szakaszoknál, tartalék-századoknál, tartalék-őrsökön – későbbi átalakítással mélységi őrsökön – egyaránt, másrészt a kiképző-, az ör-, a kommandáns és más, ún. „kerület-közvetlen” századoknál az első-tiszti munkakörben valamennyi tiszti és parancsnok-helyettesi, majd „kulcsbeosztásként” valamennyi parancsnoki munkakör betöltésére. (Túlzásnak tűnhet, de tény, hogy a Határőrség számára a KLKF határőr szaka „csak” az orvosokat, állatorvosokat, pszichológusokat, közigazdászokat és műszaki specialistákat nem képezte, ugyanis őket a polgári főiskolákon és egyetemeken, illetve a „Zalkán”, később a „Bolyain” képezték.)

A korábbi komplex célrendszerrel eltérően, a jelen esetben *„a KLKF Határőr Tanszéken egynemű – határvadász századparancsnok és helyettesi beosztásra felkészítő – képzési forma került bevezetésre.”*¹⁷ Szakma-rendszertanilag a határőrtiszt-képzés, azaz

---

¹⁵ Lásd: A Határőrség évkönyve 1993-94. 98-99. o. (Szerk: Kőműves - Krisán - Ugró)

¹⁶ Főrizs Sándor: A katonai képzés helyzete, soron lévő feladatai a KLKF Határőr Tanszéken (Határőrségi Tanulmányok 1994/5. 45-49. o.)

¹⁷ Szabó László: A Határőrség hivatásos állománya tovább-, át- és vezetőképzésének rendszere, helyzete, az ezzel kapcsolatos további elképzelések (Határőrségi Tanulmányok 1994/6. 20-32. o.)

gyakorlatilag határvadásztiszt-képzés a Határőrség kettős funkciójából adódó határvédelmi feladatok szervezésére és vezetésére képes tiszti kar megteremtését, illetve utánpótlását célozta és eredményezte. A tisztképzés komplexitásának másik összetevőjét az RTF-en 1992-től létesített határrendészeti szakon folytatott (bűnüldözési, menekültügyi, idegenrendészeti, szabálysértési, határőrizeti és határforgalom-ellenőrzési felkészültséget, összefoglalóan határrendészeti szakképesítést és kompetenciákat eredményező) határrendészeti tisztképzés alkotta.

Kedvező fejleményként értékelendő, hogy a művelődési és közoktatási miniszter és a honvédelmi miniszter 1048/1990. (III. 1.) sz. MT határozata alapján, a katonai főiskolákon és így a határőrtiszt-képzésben is 1991-től visszatértünk a négyéves képzési rendszerre. Annak következtében egy tisztavatás kimaradt, vagyis 1994-ben a katonai főiskolákon nem volt tisztavatás, hanem 1995-ben. (Ellenben emlékezzünk a fordított szituációra: a képzési idő négyről három évre történt csökkentése miatt 1987-ben egyidejűleg két évfolyamot is felavattunk.)

A képzési időtartam ismételt megnövekedése feletti örömben „öröm is vegyült”. Emlékezzünk ismét: az üzemeltető-üzemtechnológiai másodképzés helyett az 1986/87. tanévtől a határőr szakon „visszacsempészhetjük” a pedagógiai másodképzést, ellenben mindössze öt év elmúltával, ismételten eltörölték azt. (Ennek következtében az 1993. évi tisztavatással megszűnt a kollégiumi nevelőtanár másodképzés és másodképesítés.) A parancsnoki jellegű határőr szakon is – immáron második alkalommal – 1991 őszétől műszaki profilú másodképzést kellett bevezetni, ami mérnök-tanár másodképesítést és oklevelet adott. A „visszarendeződés” következtében, a képzési kapacitás nem kis részét ismételten olyan másodképzésre kellett fordítanunk, amivel tudatilag és érzelmileg nehezen azonosult határőr oktató és hallgató egyaránt, de annak ellenére tettük, majd utódaink tették, amit tennünk/tenniük kellett, a határőröktől megszokott fegyelmezettséggel, szorgalommal és színvonalon. „*A mérnök-tanárképzéssel együtt járó technikai felkészítést lényegében a lövés, a felderítő és a harckocsizó szakok sem igénylik. Mindenhol a beosztottakkal jól bánó, pedagógiai felkészültséggel rendelkező alegységparancsnokokra van szükség, mivel a technikai eszközök kiszolgálásáról máshol (értsd: a katonai és a polgári műszaki felsőoktatásban – V. G.) felkészített állomány gondoskodik.*”¹⁸ A négyéves képzés óraszámát 4.650 tanóra lett, ami a korábban jellemző „kossuthos” 4.800 tanórához viszonyítva valamelyest kevesebb volt.

---

¹⁸ Főrész Sándor: A katonai képzés helyzete, soron lévő feladatai a KLKF Határőr Tanszéken (Határőrségi Tanulmányok 1994/5. 45-49. o.)

„A mérnök-tanár (járműgépész szakirány) másodképzés a határrendészeti és védelmi vezetői szak főiskolai szintű alapképzésének 1998-ban történt bevezetéséig tartott.”¹⁹

6.1. Az időszak határőrizeti, határrendészeti és határőrségi jellemzői

Az 1990-től kirajzolódó modernizációs ív kiemelkedő tényei, mozzanatai az alábbiakban összegezhetők.

1. Az átalakítás legitimitása és jogharmonizációja, azaz a rendeltetés, feladat, tevékenység és szervezet beillesztése az Alkotmány, az ágazati törvények és más jogszabályok harmonikus rendszerébe. A klasszikus határőrizet helyett a rendészet rendszerébe illesztett határrendészeti elvek, eljárások, eszközök ütemezett bevezetése és alkalmazása. A magyar haderő kisebbik „fegyveres erejéből” egy korszerű, az európai gyakorlattal minden tekintetben kompatibilis határrendészeti szervezet felépítése. A hivatásos állományúakkal ellátott határrendészet kiépítése és fokozatos kiteljesítése. A sorozott állományú határőrök ütemezett kivonása a Határőrségtől.
2. Mindezzel párhuzamosan az 1991-ben kezdődött és hosszú évekig tartó délszláv válság példaértékű megközelítése. A polgárháború következtében a Határőrség előzőleg tervezett rendeltetésének, hatáskörének és feladatrendszerének tudatos és összehangolt módosítása. A következő másfél évtizedet meghatározó kettős, azaz rendészeti és védelmi funkció, valamint határrendészeti és határvédelmi feladatrendszer kialakítása. A duális rendeltetésnek és feladatrendszernek megfelelő szervezeti korrekció rapid végrehajtása, a különleges rendeltetésű alegységek, így az akciószázadok (későbbi elnevezéssel határvadász századok), majd a határőrségi akciószolgálat megszervezése, felkészítése, rendszerbe állítása. Nemzetközi jelentőséggel is bíró, kezdeményező szerepvállalás a válság határrendészeti és határvédelmi megoldásában. Az előzmény nélküli, ideiglenes viszonylati parancsnokság megszervezése és sikeres működtetése.
3. A százmillióra növekedett határforgalom gyors, kulturált, szelektív és differenciált ellenőrzése és mindezzel együtt az ún. „elégészes biztonság” garantálása. A Föld számos térségéből kiinduló, a hazánkat cél- vagy tranzit-országnak tekintő migrációs hullámok humánus és hatékony kezelése. Az illegális bevándorlás elleni hatékony küzdelem, a menekültügyi, az idegenrendészeti és a szabálysértési hatósági feladatok jog- és szakszerű végzése. A bűnüldözési hatósági jogkörben eljárva eredményes

---

¹⁹ Fórizs Sándor: A sorállományhoz kapcsolódó határőr tisztképzés végnapjai (In: A modernkori magyar határrendészet 110 éve – MRTT Határrendészeti Tagozat, Bp. 2013. 250. o.)

bűnügyi felderítő és nyomozati tevékenység, hatékony közreműködés a határokon átható, szervezett és egyre inkább nemzetközivé vált bűnözés elleni küzdelemben.

4. A hazai és a nemzetközi szakmai együttműködés teljesen új alapokra történt helyezése. Új nemzetközi egyezmények és új hazai együttműködési megállapodások megkötése. Az együttműködés korábban soha nem tapasztalt méretű kiszélesítése és egyre eredményesebb folytatása. Tudatos és szisztematikus felkészülés a NATO-hoz és az EU-hoz történő majdani csatlakozáshoz, különösen az ún. „schengeni” határellenőrzés követelményszintű teljesítésére.
5. A helyi, területi és központi vezetés teljes vertikumának, valamint a humántevékenység egészének – ideértve a személyzeti munkát, a megelőző és gyógyító tevékenységet, a pszichológiai szolgálat tevékenységét, a képzést, a tájékoztatási és társadalmi kapcsolatokat, a kulturális és sporttevékenységet, az érdekvédelmet – továbbá a logisztika teljes körének (kölségvetés és a műszaki, technikai, informatikai feltételek) permanens korszerűsítése, fejlesztése.
6. Amint az 1. pontban utaltam arra, megkezdődött a hivatásos határőrizetre áttérés: 1990. február elsejével létrehozták a Győri-, majd 1991. március elsejével a Miskolci és a Balassagyarmati Határőr Igazgatóságot. A határrendészeti tisztképzést is érintő mozzanatként, 1990. május elsejével megszüntették a Körmenyi Kiképző Ezredet és annak bázisán létrehozták a Határőr Kiképző és Továbbképző Intézetet (HKTI). Folytatva az átszervezést, 1992. március elsejével valamennyi határőr kerületből határőr igazgatóság lett. Mindeközben az igazgatóságokon – a határrendészeti feladatokat ellátó szervek mellett – a szükségleteknek megfelelő gyorsasággal egymás után hozták létre a határhadász alegységeket.

Ergo: kétséges lehet-e bárki számára, hogy mindezek a tényezők egyenként is, de együttesen különösen erősen befolyásolták, sőt számos kérdésben determinálták a határőrizeti és határrendészeti tisztképzést? Egy eklatáns példa: logikus következményként valamennyi új jogszabály és szabályzat alkalmazására egyrészt gyorsított ütemben fel kellett készíteni és vizsgáztatni kellett az aktív határőrtiszti, tiszthelyettesi és zászlósi állományt; másrészt haladéktalanul be kellett építeni az új ismerethalmazt a főiskolai és akadémiai határőrtiszt-képzés, valamint a tanintézeti tiszthelyettes- és zászlósképzés tananyagába.

7. A határőrtiszt-képzés és a tanszék kettéválása 1992-ben

A katonai főiskolai határőrtiszt-képzést jelentősen befolyásoló tényezőnek tartom, hogy 1992-ben megkezdődött a rendészeti felsőoktatás rendszerébe szervesen beépített határrendészeti tisztképzés is. A negyedévszázados határőrtiszt-képzés addigi hegemon szerepe megszűnt, kialakult a határőrizeti és a határrendészeti tisztképzés duális jellege és vegyes szisztémája.

A Határőrség és a Belügyminisztérium vonatkozó döntését – amint korábban jellemzően, így akkor is – számos külső és belső befolyásoló körülmény együttesen kényszerítette ki. A mai előadásban csupán két gondolatot célszerű hangsúlyozni.

Egyrészt a nemzetközi helyzetben általában, illetve a Hazánk külső és belső helyzetében bekövetkezett konkrét változások egyértelműsítették, hogy az addigi félkatonai típusú határőrizet és határvédelem helyett egyre inkább a határrendészet nyer teret, és ahhoz kell igazítani a tisztképzést is. Ennek megfelelően vezetői döntés született arról, hogy 1991-től 1993-ig, kifutásos alapon teljesen megszűnik a határőrtiszt-képzés a KLKF-en és 1991-től helyébe lép az RTF-en folytatandó határrendészeti tisztképzés.

Olyannyira kiforrott volt a terv, hogy 1991-ben a KLKF határőr szakára jelentkezett fiatalokat ugyan a KLKF-en felvételítettük, de nem a KLKF-re, hanem az RTF felvételi követelményei szerint az RTF-en megalapítandó határrendészeti szakra. A felvetteket beiskoláztuk a Körmenyi Határőr Kiképző és Továbbképző Intézet egyéves előképzésére, az ún. „előkészítő évfolyamra”. Gyakorlatilag 1991 őszén nem indítottunk I. évfolyamot a KLKF határőr szakán.

Másrészt azonban az előkészítési folyamatra kedvezőtlenül hatott a délszláv-válság és polgárháború, amely rávilágított arra, hogy a határrendészeti funkciók dominanciája mellett a Határőrségnek meg kell őriznie a határvédelmi funkciót és az azt kiszolgáló határőrtiszt-képzést is. Ennek megfelelően – egy év késéssel ugyan, de – 1992-től kialakult az említett duális határőrizeti/határrendészeti tisztképzési szisztéma, amely másfél évtizedig fennmaradt és a ZMNE 2008. évi határőrtiszt-avatásával ért véget.

8. A humán erőforrás-gazdálkodásról 1988-1992

Vezetői ciklusomban folyamatosan arra törekedtem, hogy minden kollégámhoz őszinte legyek, és a tanszékről eltávozóknak segítséget nyújtsak ahhoz, hogy minél inkább találják meg új helyüket és számításukat. Az idősebbek közül néhányan nyugállományba vonultak: volt, aki a felső korhatár eléréseivel, 55 évesen; volt, aki kordedvezménnyel élve, 52 évesen; harmadik munkatársam „hosszabbítási” lehetőséget kért és kapott, 58 éves koráig. Fiatalabb

kollégáink számára a Határőrség, valamint átminősítéssel egy-egy társszerv – így különösen a Rendőrség, a Vám- és Pénzügyőrség, valamint a Büntetés-végrehajtási Szervezet – biztosította a pályán való horizontális átjárást. Egyik munkatársam a ZMKA Határőr Tanszékre és egy másik az RTF-re került oktatónak; volt, aki a polgári életbe távozott. A „Zrínyire” nappali tagozatos hallgatónak felvett kollégáimat vagy úgy indítottam útba, hogy „az akadémia elvégzését követően visszavárlak”, vagy úgy, hogy „sajnálom, de nem tudlak visszafogadni”.

A vezetői munka nagyon felemelő és nagyon kellemes mozzanatait jelentik a szervezetbővítés, a kollégák beosztásban és rendfokozatban történő előléptetése, beiskolázása, bérfejlesztése, jutalmazása és így tovább. Ugyanakkor kellemetlen feladatokat is végezni kell, mint például szervezetleépítés, létszámcsökkentés, fegyelmi eljárások lefolytatása. Vagy például a minősítéskor, illetve a teljesítményértékeléskor tárgyilagosan és tényszerűen le kell írnom, majd szemtől szembe el kell mondanom a kollégámnak nem csak mindazt, ami helyes, de azt is, ami helytelen a munkájában és a magatartásában. Sőt, végső esetben ki kell mondani: „el kell, hogy váljanak útjaink”. Így jártam el tanszékvezetőként, majd főigazgató-helyettesként és rektor-helyettesként is. Meggyőződésem, hogy csakis így lehettem korrekt, tisztességes az adott munkatársamhoz, az összes többi kollégámhoz és a tanszékhez, illetve a főiskolához.

A tanszék 1992. évi kettéosztását a vezetőtől elvárt megfontoltsággal és határozottsággal oldottam meg, de érzelmileg megviselt. Az 1980-as években kialakult és tartósan 30 fő körüli „törzslétszámot” – az objektíve szükséges fluktuáció mellett is – ütemezetten csökkentettük azzal a céllal, hogy három év alatt három hullámban ('91, '92, és '93-ban), a tanszék egésze, mintegy tizenöten áttelepültünk volna az RTF-re. Őszintén sajnálom, hogy nem történhetett meg. Ismételten áttekintve az 1992. februári névjegyzéket (lásd hátrább), változatlan a véleményem: az akkori teljes „17-es tantestületnek” az RTF-en lett volna a helye, és oda is kerülhetett volna.

Az eredeti terv a következő volt: a '91-es „előőr” az RTF-en bevezeti a határrendészeti tisztképzést; a „derékhad” a KLKF-en „kifuttatja” a határőrtiszt-képzést; közben '92-ben a felszabaduló újabb néhány fő, és végül '93-ban az „utóőr” is csatlakozik az RTF Határrendészeti Tanszékhez. Őszintén sajnálom, hogy nem így történt. Ezt a szervezeti és személyzeti építkezést „keresztelte” az 1991. szeptemberi döntés, amely szerint mindkét szakon és tanszéken tartósan kell „berendezkedni”. Ennek következtében az oktatói állományt csoportosítanunk kellett: elmenőkre és maradókra. Nehéz döntés volt, amelyet – mert a tanszékvezető kizárólagos hatáskörébe tartozó jogosultság, de egyben kötelezettség is volt –

értelemszerűen nekem kellett meghozni. Az elmúlt bő két évtizedre visszatekintve, határozott véleményem ma is, hogy helyesen döntöttem. Az akkori csoportosítás a lehető legjobban szolgálta mindkét nagy feladatot, vagyis a határőrtiszt-képzés folytatását a katonai felsőoktatásban és a határrendészeti tisztképzés bevezetését a rendészeti felsőoktatásban.

9. „Pillanatsfelvételek” a tanszék oktatói és törzs-állományáról 1988-1992

1988. február 1-jén (betűrendben)

1. Balogh Zoltán szds.	főtanár
2. Beregnyei József őrgy.	tsz. vez.-h.
3. Bodor Mihály alez.	főtanár
4. Csongrádi Róbert fhdgy.	tanár
5. Dsupin Ottó szds.	főtanár
6. Eszényi István őrgy.	évf. pk.
7. Fehér Tamás őrgy.	főtanár
8. Hegyi Ervin alez.	kiem. főea.
9. Kovács István őrgy.	kat-i szacs. vez.
10. ü. státusz	
11. Mák János fhdgy.	évf. pk.
12. Mosolygó Miklós őrgy.	főtanár
13. Nagy József szds.	tanár
14. Papp Sándor alez.	főtanár
15. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
16. Radosza Sándor alez.	főtanár
17. Sallai János fhdgy.	tanár
18. Sörös Nándor alez.	tsz. vez. pol. h.
19. Szabó Tamásné dr. univ. szds.	főtanár
20. Szebeni Lehel fhdgy.	évf. pk. pol. h.
21. Székely Zoltán szds.	tanár
22. Széplasz Tibor fhdgy.	évf. pk. pol. h.
23. Szücs János fhdgy.	évf. pk. pol. h.
24. Teremi Zoltán fhdgy.	tanár
25. Veres József fhdgy.	évf. pk.
26. Virág László szds.	tanár
27. Virányi Gergely alez.	tsz. vez.
28. Wilk Henrik alez.	ped-i szacs. vez.

29. Kiss István tzls.	tsz. szolg. vez.
30. Oláh István ftórm.	szd. szolg. vez.
31. Severnyák István ftórm.	szd. szolg. vez.
32. Berzi Lászlóné kpa	titkárnő
33. Gyimesi Andrea kpa	gyors- és gépiró

Az 1987/88. tanévben a ZMKA határőr szakán tanult, nappali tagozaton: Cseh József, Kóczián Gyula és Varga János; levelező tagozaton: Eszényi István.

Egyetemi végzettség és képzés megszerzésére kötelezettek: Csongrádi Róbert, Nagy Attila, Sallai János, Teremi Zoltán, Széplasz Tibor, Mák János, Szebeni lehel, Szücs János, Veres József.

Az 1987/88. tanév II. félévében osztályfőnökök: Balogh Zoltán (1021. sz); Virág László (1022. sz); Dsupin Ottó (1023. sz); Nagy József (1131. sz); Papp Sándor (1132. sz); Bodor Mihály (1133. sz); Radosza Sándor (1211. sz); Pálvölgyi László (1212. sz); Székely Zoltán (1213. sz); Wilk Henrik (1214. sz).

1988-ban érkeztek: Kajári István (1988. 03. 01.) a Rendőrségtől; Cseh József (1988. 08. 01.) a ZMKA befejezésével; Ritecz György (1988. 09. 01.) a Határőrségtől.

1988. szeptember 1-jén főiskolai docensek lettek: Beregnyei József, Kovács István, Sörös Nándor és Virányi Gergely; adjunktusok: Bodor Mihály és Papp Sándor; tanársegédek: Virág László, Székely Zoltán, Balogh Zoltán, Dzsupsin Ottó, Szabó Tamásné, Fehér Tamás és Mosolygó Miklós.

Az 1988/89. tanévben osztályfőnökök: Balogh Zoltán (1031); Virág László (1032); Dsupin Ottó (1033); Cseh József (1221); Mosolygó Miklós (1222); Székely Zoltán (1223); Wilk Henrik (1224); Fehér Tamás (1111); Nagy Attila (1112); Bodor Mihály (1113).

Az 1988/89. tanévben – ideiglenes jelleggel és a meglévő üres státuszok terhére – kérelmemre, harmadik tanszékvezető-helyettes munkakört engedélyezett a BM IV/II. csoportfőnök. A mb. tv-helyettes tisztséget Kovács István látta el. A „kísérlet” minden tekintetben sikeres volt, annak ellenére közel egy év múlva – a státusz és bérfedezet hiányára hivatkozással – nem engedélyezték a munkakör véglegesítését.

1988/89-ben több kolléga távozott: Radosza Sándor (1988. 09. 30) és Papp Sándor (1989. 02. 28.) nyugállományba; Veres József (1988. 12. 01.) a Rendőrséghez; Mák János a ZMKA-ra nappali hallgatónak (1988. 09. 01.); Nagy József a ZMKA-ra tanárnak (1988. 08. 01.).

Újabb sikerek 1989. július 1-jén: főiskolai tanár kinevezést nyert dr. univ. Beregnyei József; adjunktus lett: Szabó Tamásné dr.; tanársegéd címet kapott: Cseh József.

1989. augusztus 25-én (munkaköri jegyzék szerint)

1. Virányi Gergely alez.	tsz. vez.
2. Beregnyei József őrgy.	tsz. vez.-h.
3. Sörös Nándor alez.	tsz. vez. pol. h.
4. Hegyi Ervin alez.	kiem. főea.
5. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
6. Kovács István őrgy.	főtanár
7. Cseh József szds.	főtanár

8. Varga János őrgy.	főtanár
9. Székely Zoltán szds.	tanár
10. Nagy Attila szds.	tanár
11. Szücs János fhdgy.	tanár
12. Balogh Zoltán szds.	kat-i szacs. vez.
13. Dsupin Ottó szds.	főtanár
14. Virág László szds.	főtanár
15. Kovács Gábor hdgy.	tanár
16. Virágh Rajmund hdgy.	tanár
17. Wilk Henrik alez.	ped-i szacs. vez.
18. Bodor Mihály alez.	főtanár
19. Fehér Tamás őrgy.	főtanár
20. Mosolygó Miklós őrgy.	főtanár
21. Szabó Tamásné dr. univ. szds.	főtanár
22. Csongrádi Róbert fhdgy.	tanár
23. Eszényi István őrgy.	évf. pk.
24. Ritecz György fhdgy.	évf. pk. pol. h.
25. Czobor Imre hdgy.	évf. pk.
26. Széplasz Tibor fhdgy.	évf. pk.
27. Imrei József hdgy.	évf. pk. pol. h.
28. Kiss István tzls.	tsz. szolg. vez.
29. Oláh István ftörm.	szd. szolg. vez.
30. Severnyák István ftörm.	szd. szolg. vez.
31. Berzi Lászlóné kpa	titkárnő

1990. január 1-jén (betűrendben)

1. Balogh Zoltán őrgy.
2. dr. univ. Beregnyei József őrgy.
3. Bodor Mihály alez.
4. Cseh József szds.
5. Czobor Imre hdgy.
6. Dsupin Ottó őrgy.
7. Eszényi István őrgy.
8. Fehér Tamás őrgy.
9. Hegyi Ervin alez.
10. Imrei József hdgy.
11. Kovács Gábor hdgy.
12. Kovács István őrgy.
13. Mosolygó Miklós őrgy.
14. Nagy Attila szds.

15. Pálvölgyi László őrgy.
16. Ritecz György fhdgy.
17. Sörös Nándor alez.
18. Szücs János fhdgy.
19. Szabó Tamásné dr. szds.
20. Széplasz Tibor szds.
21. Varga János őrgy.
22. Virág László őrgy.
23. Virágh Rajmund hdgy.
24. Virányi Gergely alez.
25. Vörös Tibor őrgy.
26. Wilk Henrik alez.
27. Kiss István tzls.
28. Kajári István tzls.
29. Oláh István ftörm.
30. Severnyák István ftörm.
31. Berzi Lászlóné kpa

Az 1989/90. tanévben érkeztek: Varga János a ZMKA befejezésével; Czobor Imre az RTF befejezésével; Imrei József, Kovács Gábor és Virágh Rajmund a Határőrségtől.

A tanévben távoztak: Szebeni Lehel és Teremi Zoltán (1989. 08. 01.) a Rendőrséghez; Székely Zoltán (1989. 11. 30.) a VPüŐ-hez, Csongrádi Róbert (1989. 11. 30.) a Rendőrséghez.

A tanévben a ZMKA határőr szakára felvételt nyertek: nappali tagozatra Sallai János; levelezőre: Nagy Attila és Széplasz Tibor; levelező végzős hallgató: Eszényi István.

A tanévben osztályfőnökök: Dsupin Ottó (1011); Virág László (1012); Varga János (1013); Fehér Tamás (1121); Nagy Attila / Beregyei József (1122); Bodor Mihály (1123); Cseh József (1231); Mosolygó Miklós (1232); Székely Zoltán / Kovács Gábor (1233); Kovács István (1234).

1991. február 1-jén (munkaköri jegyzék szerint)

1. Virányi Gergely ezds.	tsz. vez.
2. dr. Farkas János alez.	tsz. vez-h.
3. Sörös Nándor alez.	tsz. vez. nev. h.
4. Hegyi Ervin alez.	kiem. főea.
5. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
6. Varga János őrgy.	oktató
7. Cseh József szds.	oktató
8. Virág László őrgy.	oktató
9. Balogh Zoltán szds.	kat. szacs. vez.
10. Dsupin Ottó őrgy.	oktató
11. Kovács István őrgy.	oktató

12. Vörös Tibor őrgy.	oktató
13. Kovács Gábor fhdgy.	oktató
14. Wilk Henrik alez.	ped. szacs. vez.
15. Bodor Mihály alez.	oktató
16. Fehér Tamás őrgy.	oktató
17. Szabó Márta hdgy.	oktató
18. Eszényi István alez.	szdpk.
19. Ritecz György fhdgy.	szdpk-h.
20. Oláh István ftörm.	szd. szolgvez.
21. Imrei József fhdgy.	szdpk.
22. Virágh Rajmund hdgy.	szdpk-h.
23. Severnyák István ftörm.	szd. szolgvez.
24. Kajári István tzls.	tsz. szolg. vez.
25. Berzi Lászlóné kpa	titkárnő

1990-ben érkezett dr. Farkas János és Szabó Márta a BM-ből.

A tanévben távozott: Szücs János a ZMKA-ra hallgatónak; Szabó Tamásné dr. a BM-hez; Czobor Imre a Rendőrséghez; Széplasz Tibor a Büntetés-végrehajtási Szervezethez; Kiss István nyugállományba.

Az 1990/91. tanévben osztályfőnökök: Varga János (1021); Virág László (1022); Dsupin Ottó (1023); Vörös Tibor (1131); Kovács István (1132); Bodor Mihály (1133); Cseh József (1211); n. a. (1212) és n. a. (1213).

1992. február 1-jén

- dőlt betűkkel jelölve az 1992. március 1-jén RTF-re áttelepülő hat fő -

1. Virányi Gergely ezds.	tszvez.
2. dr. Farkas János alez.	tszvez-h.
3. Kovács István őrgy.	tszvez-h.
4. Somody (Hegy) Ervin alez.	kiem. főea.
5. Pálvölgyi László őrgy.	hőrizeti szacs. vez.
6. Balogh Zoltán szds.	kat. szacs. vez.
7. Wilk Henrik alez.	ped. szacs. vez.
8. Cseh József szds.	oktató
9. Dsupin Ottó őrgy.	oktató
10. Szabó Márta fhdgy.	oktató (gyed)
11. Varga János őrgy.	oktató
12. Kovács Gábor fhdgy.	szdpk.
13. Virágh Rajmund hdgy.	szdpk-h.
14. Kajári István tzls.	tsz. szolg. vez
15. Oláh István ftörm.	kabinetkezelő
16. Severnyák István ftörm.	szd. szolg. vez
17. Rózsa Tamásné pa.	gépipró

Az 1991/92. tanévben távozott: Imrei József és Ritecz György a Határőrséghez; Bodor Mihály és Sörös Nándor nyugállományba; Eszényi István, Fehér Tamás, Virág László, Vörös Tibor a Határőrséghez; Berzi Lászlóné a HM-hez. Érkezett: Rózsa Tamásné.

Befejezőként

Elvitathatatlan tény, hogy a KLKF-en továbbműködő Határőr Szaktanszék működési feltételeit sikerült megőrizni, valamint az RTF Határrendészeti Tanszék felépítését sikerült eredményesen megoldani. Az oktatási, nevelési és tudományos feladatok teljesítéséhez a Határőrség mindkét tanszéken biztosította a személyzeti, pénzügyi és tárgyi feltételeket.

A többször módosított ütemtervnek megfelelően 1992. február 28-án átadtam és dr. univ. Beregyei József hőr. ezredes átvette a tanszékvezetői beosztást. Rövid időn belül újjáépítette és 1994-ig vezette a KLKF Határőr Tanszékét.

Az országos parancsnoki parancsban meghatározott – dr. jur. Farkas János, Cseh József, Dsupin Ottó, Varga János és Kajári István – kollégáimmal elhagytuk a KLKF Határőr Tanszékét, mert másnap megkezdtük szolgálatunkat az 1992. március elsejei hatállyal megalapított RTF Határrendészeti Tanszéken, amelyet hét és fél évig vezettem. Ez azonban a Határőrség tisztképzésének egy újabb fejezete és egyben egy újabb előadás, illetve tanulmány tárgya.

Legvégül megragadom az alkalmat és köszönetet mondok valamennyi „kossuthos” kollégámnak, az együtt végzett munkáért, és különösen azért, hogy elődeinkhez és a határőrtiszt-képzés tradícióihoz méltóan teljesítettük az 1988-1992 közötti, kiemelkedően „kényes” időszak követelményeit és feladatait.

Dr. (Ph.D) Virányi Gergely ny. hőr. dandártábornok

Kiss Lajos r. alezredes: A Schengeni katalógus és az ARGO program szerepe az egységes európai határrendészeti képzés megteremtésében

A Határrendészeti tanulmányok 2013/2. számában megjelent Az egységes európai határrendészeti képzés megteremtésének első szakasza²⁰ című cikkemben bemutattam a Schengeni Végrehajtási Egyezményt²¹ (1990. június 19.), a Terv az Európai Unió tagállamai külső határainak igazgatásáról²² (2002. június 14.), és az Európai Tanács Sevilla-i üléséről²³ (2002. június 21-22.) készült dokumentumokat, míg a Határrendészeti Tanulmányok 2014/1. számában megjelent Az egységes európai határrendészeti képzés és oktatás megteremtése első szakaszának eddig nem vizsgált dokumentumai²⁴ című cikkemben a „Sherlock” együttes fellépést²⁵, az „Oisin”²⁶ és az „Odysseus” programokat²⁷.

Ezen dokumentumok vizsgálata megerősítette azt a hipotézisemet, hogy a koordináció hatékonysága és szervezeti feltételei alapján a Schengeni Megállapodástól²⁸ a FRONTEX²⁹ Képzési Egységének gyakorlati működésének megkezdéséig terjedő időszak az egységes európai határrendészeti oktatási és képzési együttműködés megteremtésének első szakaszát képezi.

A további kutató munkám során megállapítottam, hogy a fent említett dokumentumokon kívül az időszak képzési együttműködésének vizsgálatához A Schengeni katalógus, az ARGO

---

²⁰ Kiss Lajos: Az egységes európai határrendészeti képzés megteremtésének első szakasza; Határrendészeti Tanulmányok; 2013/2. szám; - pp.: 14-23.

²¹ Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról, Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 239/19; 2000.9.22.; 09-52. p.

²² Council of the European Union: Plan for the management of the external borders of the member states of the European Union; 10019/02; 35. p.(Terv az Európai Unió tagállamai külső határainak igazgatásáról)

²³ Council of the European Union: Seville European Council 21 and 22 June 2002, 13463/02; 42. p.

²⁴ Kiss Lajos: Az egységes európai határrendészeti képzés és oktatás megteremtése első szakaszának eddig nem vizsgált dokumentumai („Sherlock” együttes fellépés, „Oisin” és „Odysseus” programok); Határrendészeti Tanulmányok; 2014/1. szám; - pp 10-14.

²⁵ 96/637/JHA: Joint Action of 28 October 1996 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on the European Union introducing a programme of training, exchanges and cooperation in the field of identity documents („Sherlock”); Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 287/7; 1996.11.08.; 07-09. p.

²⁶ 97/12/JHA: Joint Action of 20 December 1996 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union providing a common programme for the exchange and training of, and cooperation between, law enforcement authorities (‘Oisin’)

²⁷ 98/244/JHA: Joint Action of 19 March 1998 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, introducing a programme of training, exchanges and cooperation in the field of asylum, immigration and crossing of external borders (Odysseus- programme)

²⁸ Megállapodás a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről; Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 239/13; 2000.9.22. 1-10. p.

²⁹ A FRONTEX az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség rövidítése.

program és a Megvalósíthatósági tanulmány az Európai Határrendőrség felállítására³⁰ vizsgálata feltétlenül szükséges. Ebben a cikkemben az első két dokumentumot, míg fontosságára és terjedelmére való tekintettel a megvalósíthatósági tanulmányt külön cikkben mutatom be.

A Schengeni katalógus³¹ (2002. 02. 28.)³²

A 2001. szeptember 11-i terrortámadást követően az Európai Tanács laekeni ülése³³ nagy jelentőségű határozatot fogadott el az unió további fejlesztése és biztonságpolitikájának hatékonyabb megvalósítása érdekében. A szabadság, biztonság és igazságosság térségének erősítése érdekében teendő intézkedéseket az elnökségi következtetések negyedik fejezete tartalmazta, amely külön pontban fogalmazta meg a külső határok hatékonyabb ellenőrzése érdekében teendő feladatokat, amelyekből az alábbiakat emelem ki: „Az Unió külső határainak eredményesebb ellenőrzése segíteni fogja a terrorizmus, az illegális migrációs hálózatok és az embercsempészet elleni küzdelmet. Az Európai Tanács arra kéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy dolgozzanak ki egy elgondolást a külső határok ellenőrzésért felelős szervezetek közötti együttműködés megteremtése érdekében és vizsgálják meg annak feltételeit, milyen szervezeti keretek között vagy közös szervezet keretében valósítható meg a külső határellenőrzés.”³⁴

Az eredményesebb és egységesebb határellenőrzés megteremtésének folyamatában az első meghatározó dokumentum a Schengeni katalógus volt.

Belgium javaslatára a schengeni értékelő munkacsoport készítette el az Európai Unió külső határainak ellenőrzésére, a kiutasításra és visszafogadásra vonatkozó Schengeni katalógust, meghatározóan azért, hogy segítse a tagjelölt országok schengeni felkészülését és ajánlásokat fogalmazzon meg a schengeni acquis és a legjobb gyakorlatok helyes alkalmazására.

A munkacsoport tagjai azt is célul tűzték ki, hogy a katalógus valamennyi vizsgált területen tartalmazza azokat a minimum követelményeket, amelyek a schengeni acquis helyes alkalmazásához elengedhetetlenül szükségesek.

A dokumentum azért is jelentős, mert leírta a négy szűrős határbiztonsági modellt és annak tartalmát.

---

³⁰ Feasibility study for the setting up of a European Border Police, Final report; Statewach homepage.

³¹ Council of the European Union: EU Schengen Catalogue; External borders control, Removal and readmission: Recommendations and best practices; February 2002; 53.p.

³² A dokumentum megjelenésének időpontja.

³³ Presidency Conclusions: European Council meeting in Laeken 14 and 15 December 2001; 35.p.

³⁴ Az Európai Tanács laekeni ülése pp. 12.

A külső határok ellenőrzésénél teendő intézkedések keretében az állomány felkészítésére vonatkozóan az alábbi általános követelményeket fogalmazza meg: „Azoknak a tisztviselőknek, akik ezeket a feladatokat hajtják végre, megfelelő szakmai háttérrel kell rendelkezniük és speciálisan képzettnek kell lenniük.”³⁵ „Ezenkívül szükséges egy egyértelmű képzési (alapszintű és továbbképzési) koncepció kialakítása, amely tartalmazza a megkívánt gyakorlati készségeket, jogi és nyelvi ismereteket, stb.”³⁶

Az integrált határbiztonsági modell helyes alkalmazásának kulcselemei című fejezetben a katalógus részletesen megfogalmazza azokat a képzési követelményeket, amelyek biztosítják a határellenőrzési feladatok megfelelő végrehajtását: „Általános szabályként, a határrendészeti feladatokat végrehajtó állománynak speciálisan kiképzett, megfelelő szakmai háttérrel rendelkező személyeknek kell lenniük. A kevesebb szakmai tapasztalattal rendelkező személyek csak kiegészítő feladatokra alkalmazhatók a megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező személyek mellett. Ebben a kérdésben nem tehetünk kivételt a személyes adatok és a bizalmas adatokat tartalmazó adattárak kezelése esetében, vagy amikor a tisztviselők döntése a személyek fizikai épségét vagy szabadságát befolyásolja.”³⁷

Az ajánlások és legjobb gyakorlatok fejezetében a dokumentum a képzés tartalmára vonatkozóan az alábbiakat fogalmazta meg:

- A személyi állományra vonatkozó részben általános követelményként határozza meg a sikeresen befejezett képzésen alapuló magas fokú szakmai hozzáértést.
- A képzésre vonatkozó részben, az ajánlások között a végrehajtó állomány részére jövőbeni feladataikra vonatkozó alapszintű képzést írt elő és meghatározta a képzés legfontosabb tartalmi elemeit.
- A munkaidő részét képező rendszeres továbbképzések szervezését ajánlotta.
- A feladatok sikeres végrehajtásához szükséges idegen nyelvek tanulásának a legjobb gyakorlatok részét kellett képeznie.
- Speciális technikai képzést ajánlott a hamis és hamisított úti okmányok felfedésének elősegítésére.
- Speciális képzést ajánl a vezetők részére, ennek tartalmát azonban nem részletezte.

---

³⁵ Schengeni katalógus pp. 14.

³⁶ Schengeni katalógus pp. 14.

³⁷ Schengeni katalógus pp. 16.

Az ARGO program³⁸ elfogadása (2002.06.13.)³⁹

Az Európai Unió külső határain az integrált határellenőrzés és ezen belül az egységes határrendészeti képzés megvalósításának mielőbbi igényét mutatta, hogy az Európai Unió tagállamai külső határainak integrált irányítása felé bizottsági közlemény 2002. május 07-i megjelenését követően már júniusban két olyan fontos dokumentum jelent meg, mint a Terv az Európai Unió tagállamai külső határainak igazgatásáról és az ARGO program.

Az ARGO program mielőbbi kidolgozását és elindítását egy részről szükségessé tette, hogy az „Odysseus” program anyagi forrásai kimerültek, más részről a várható bővítések következtében az új tagállamok támogatása a külső határok, a vízumok, a menekültügy és a bevándorlás terén folytatott közigazgatási együttműködés keretében elengedhetetlenül szükségessé vált.

A dokumentum bevezetőjében a programmal kapcsolatban az alábbi megállapításokat tartalmazta:

„A közösségi jog alkalmazása során a tagállamok eljárásainak egységessége a nemzeti szervek közötti, valamint ez utóbbiak és a Bizottság közötti együttműködés és közreműködés erősítésével érhető el.”⁴⁰

„E cselekvési program sikerének biztosításához az egész Közösségben azonos minőségű magas szintű képzésre van szükség, felhasználva az Odysseus-program során szerzett tapasztalatot.”⁴¹

„ A közösségi cselekvési program végrehajtása e célok elérésének egyik leghatékonyabb eszköze, és a Bizottságnak alapot nyújt annak felmérésére, hogy közös képzési intézmény létrehozása megfelelő eszköz lenne-e a tagállamokban a közösségi jog terén nyújtott képzés javítására.”⁴²

A Tanács a programmal a 2002. január 01. és 2006. december 31. közötti időszakban az alábbi általános célok megvalósítását kívánta elérni⁴³:

- a nemzeti szervek együttműködésének előmozdítását,
- a közösségi jog egységes alkalmazásának elősegítését a tagállamok nemzeti szervei által hozott határozatok összehangolása érdekében,

---

³⁸ A Tanács Határozata (2002. június 13.) a külső határok, vízumok, menekültügy és bevándorlás terén folytatott közigazgatási együttműködés területén megvalósuló cselekvési program (ARGO-program) elfogadásáról; Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 161/11; 2002.06.19.; 10-15. p.

³⁹ A dokumentum elfogadásának időpontja.

⁴⁰ ARGO program pp. 10.

⁴¹ ARGO program pp-10.

⁴² ARGO program pp-10.

⁴³ A program visszamenőleges hatállyal 2002. január 01-től tervezte a projektek finanszírozását.

- az általános hatékonyság fejlesztését a nemzeti szervek feladatellátásában a közösségi jogszabályok alkalmazása során,
- annak biztosítását, hogy a közösségi jogszabályok végrehajtásában közreműködő nemzeti szervek szervezetében a közösségi dimenzió megfelelő figyelmet kapjon,
- a nemzeti szervek intézkedései átláthatóságának ösztönzését.
- A dokumentum második fejezetében a program keretében végrehajtandó tevékenységeket és az ezek sikeres végrehajtása érdekében végrehajtandó intézkedéseket határozta meg.

A fenti tevékenységek eredményes megvalósítása érdekében a dokumentum meghatározta a tervezett és támogatható intézkedéseket is, amelyek közül csak a határrendészeti oktatáshoz és képzéshez közvetlenül kapcsolódókat⁴⁴ mutatom be:

- A képzési intézkedések keretében különösen összehangolt oktatási programok és képzések meghatározó (törzs)⁴⁵ anyagának kidolgozását a nemzeti szervezetek szervezésében, valamint olyan kiegészítő intézkedéseket, amelyek célja a nemzeti szervek fogékonyá tétele a más tagállamokban kifejlesztett legjobb munkamódszerek és eljárások iránt.
- A személyzetek olyan kölcsönös cseréjét, amely biztosítja, hogy a kiküldött személyzet a fogadó nemzeti szervek munkájában ténylegesen részt vegyen.
- Gyakorlati tevékenységek támogatását, amelyek olyan közös operatív központok és munkacsoportok létrehozását eredményezi, amelyek személyzetét két vagy több tagállam tisztviselői alkotják.
- Tanulmányok készítését, kutatások végzését, konferenciák és szemináriumok szervezését, a tagállamok és a Bizottság és ahol lehetséges a meghatározó nemzeti, nemzetközi, kormányzati és nem kormányzati szervezetek képviselőinek részvételével.
- A konzultáció és a kapcsolattartás szervezeti kereteinek megteremtését a meghatározó nemzeti, nemzetközi kormányzati és nem kormányzati szervezetek között.
- Az okmányhamisítás elleni harcot.

---

⁴⁴ ARGO program 8. cikk

⁴⁵ Az eredeti angol szöveg az alábbiakat tartalmazta: „training actions including, in particular, the elaboration of harmonised curricula and common core-training programmes ...” ebben a megfogalmazásban a hivatalos magyar fordítástól eltérően a „core – training programmes” kifejezést nem, mint „alapképzési programot” értelmezem, ugyanis ebben a kifejezésben a core kifejezés nem a képzés szintjére, hanem a képzés meghatározó tartalmi elemeire vonatkozik.

A fentiekben leírt célok, tevékenységek és intézkedések megvalósítására a 2002-2006. közötti időszakban a program 25 millió eurót irányzott elő. A pénzügyi támogatás arányát a program általánosan 60%-ban, míg rendkívüli körülmények között 80%-ban határozta meg.

A program a fentiekén kívül a megfogalmazott célok, tevékenységek és intézkedések megvalósítása érdekében benyújtott projektek támogatásának feltételül határozta meg⁴⁶, hogy azt valamely tagállam nemzeti szervének kell javasolnia és a megvalósításban legalább még két tagállamnak vagy egy másik tagállamnak és egy tagjelölt országnak, amely csatlakozásának az előkészítése a cél, vagy egy másik tagállamnak és egy harmadik országnak, amennyiben ez előnyös a javasolt intézkedés megvalósítása érdekében, kell részt vennie.

A 2002. június 13-i tanácsi határozatot az ARGO program elfogadásáról a Tanács 2004. december 13-i határozatával módosította⁴⁷, melyben annak érdekében, hogy növelje a külső határokkal kapcsolatos akciók számát, megemelte a 2004-re az ARGO program számára kiutalt előirányzatokat, különösen a külső határokon folytatott akciók növelése és a kiemelt határátkelőhelyek speciális szerkezeti problémáinak kezelése érdekében.

Értékelés következtetések:

A vizsgált dokumentumok az uniós szervezetekre nem jellemző gyorsággal, rövid idő alatt elkészültek és ily módon biztosították az integrált határellenőrzés és az ennek megvalósításához szükséges szervezeti forma⁴⁸ kialakításának és az egységes európai határrendészeti képzés megvalósításának megkezdését.

A Schengeni katalógus legfontosabb tartalmi eleme a négy szűrős határbiztonsági modell és annak tartalmának leírása, amelynek részeként közvetlenül és közvetve meghatározta a határrendészeti oktatásra és képzésre vonatkozó legfontosabb követelményeket is.

A katalógus meghatározó jellemzője, hogy a schengeni acquis helyes alkalmazásának minimum követelményeit határozta meg és ily módon kívánta biztosítani a térség valamennyi államában a határellenőrzés egységes, megfelelő színvonalú végrehajtását. Annak a konkrét megfogalmazásával, hogy „Azoknak a tisztviselőknek, akik ezeket a feladatokat hajtják végre,

---

⁴⁶ ARGO program 10. cikk

⁴⁷ A Tanács Határozata (2004. december 13.) a külső határok, vízumok, menekültügy és bevándorlás terén folytatott közigazgatási együttműködés területén megvalósuló cselekvési program (ARGO-program) elfogadásáról szóló 2002/463/EK határozat módosításáról; Az Európai Unió Hivatalos Lapja; L 371/48; 2004.12.18.; 48-49. p.

⁴⁸ A szervezeti formára vonatkozó elgondolást a Megvalósíthatósági tanulmány az Európai Határrendőrség felállítására című tanulmány tartalmazta, amelyet fontosságára és terjedelmére való tekintettel külön cikkben mutatok be.

megfelelő szakmai háttérrel kell rendelkezniük és speciálisan képzettnek kell lenniük,⁴⁹ továbbá, hogy „A kevesebb szakmai tapasztalattal rendelkező személyek csak kiegészítő feladatokra alkalmazhatók a megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező személyek mellett,⁵⁰ a dokumentum valamennyi szerződő fél számára egyértelművé tette, hogy a határellenőrzési feladatokra nem felkészített személyek nem, a nem megfelelő tapasztalattal rendelkezők pedig csak korlátozott módon alkalmazhatók a határellenőrzés során. Ezeknek a feltételeknek a pontos meghatározásával a dokumentum azt is biztosítani kívánta, hogy a térség államai a továbbiakban ne alkalmazhassanak nem megfelelően felkészített tisztviselőket a határellenőrzésben.

A fenti követelmények megvalósítása érdekében a dokumentum azt is meghatározta, hogy a végrehajtó állományt alapszintű képzésben és a munkaidő részét képező továbbképzésben kell részesíteni. A dokumentum hiányosságának tekintem, hogy a vezetői felkészítésre vonatkozóan nem fogalmazott meg konkrétumokat.

Az ARGO program elfogadása azért vált szükségessé, mert az „Odysseus” program anyagi forrásai kimerültek, más részről a várható bővítések következtében az új tagállamok támogatása a külső határok, a vízumok, a menekültügy és a bevándorlás terén folytatott közigazgatási együttműködés területén nem volt biztosított.

Összességében megállapítható, hogy a vizsgált dokumentumok rövid idő alatt megfogalmazták az egységes európai határrendészeti képzés megteremtése érdekében végrehajtandó feladatokat és nagymértékben hozzájárultak a tervezett intézkedések anyagi alapjainak megteremtéséhez.

Felhasznált irodalom:

1, Kiss Lajos: Az egységes európai határrendészeti képzés megteremtésének első szakasza; Határrendészeti Tanulmányok; 2013/2. szám; - pp 14-23.

Letölve: http://rendeszet.hu/hatarrendeszetitagozat/documents/Tan_X_2.pdf

ideje: 2014.04.18. 19.00.

---

⁴⁹ Schengeni katalógus pp. 14.

⁵⁰ Schengeni katalógus pp. 16.

2, Kiss Lajos: Az egységes európai határrendészeti képzés és oktatás megteremtése első szakaszának eddig nem vizsgált dokumentumai („Sherlock” együttes fellépés, „Oisín” és „Odysseus” programok); Határrendészeti Tanulmányok; 2014/1. szám; - pp 10-14.

Letöltve: http://rendeszet.hu/hatarrendeszetitagozat/documents/Tan_XI_14-4.pdf
ideje: 2014.04.19.15.

3, Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról, Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 239/19; 2000.9.22.; 09-52. p.

4, Council of the European Union: Plan for the management of the external borders of the member states of the European Union; 10019/02; 35. p. (Terv az Európai Unió tagállamai külső határainak igazgatásáról)

5, Council of the European Union: Seville European Council 21 and 22 June 2002, 13463/02; 42. p.

6, 96/637/JHA: Joint Action of 28 October 1996 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on the European Union introducing a programme of training, exchanges and cooperation in the field of identity documents („Sherlock”); Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 287/7; 1996.11.08.; 07-09. p.

Letöltve: <http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1996:287:0007:0009:EN:PDF

(2012.05.10.)

7, 97/12/JHA: Joint Action of 20 December 1996 adopted by the Council on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union providing a common programme for the exchange and training of, and cooperation between, law enforcement authorities ('Oisín')

8, Megállapodás a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről; Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 239/13; 2000.9.22. 1-10. p.

9, Feasibility study for the setting up of a European Border Police, Final report; Statewatch homepage.

megtekintve: 2012.04.30.

letöltve: <http://www.statewatch.org/news/2005/may/eba-feasibility-study.pdf>

10, Council of the European Union: EU Schengen Catalogue; External borders control, Removal and readmission: Recommendations and best practices; February 2002; 53.p.

Letöltve:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/librairie/PDF/catalogue%20EN.pdf

(2012.04.14.)

11, Presidency Conclusions: European Council meeting in Laeken 14 and 15 December 2001; 35.p.

Letöltve:

<http://www.unhcr.org/refworld/type,RESOLUTION,COUNCIL,,3ef2ceb44,0.html>

(2012.02.14.)

12, A Tanács Határozata a külső határok, vízumok, menekültügy és bevándorlás terén folytatott közigazgatási együttműködés területén megvalósuló cselekvési program (ARGO-program) elfogadásáról; Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 161/11; 2002.06.19.; 10-15. p.

Letöltve:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:06:32002D0463:HU:PDF> (2012.04.28.)

13, A Tanács Határozata (2004. december 13.) a külső határok, vízumok, menekültügy és bevándorlás terén folytatott közigazgatási együttműködés területén megvalósuló cselekvési program (ARGO-program) elfogadásáról szóló 2002/463/EK határozat módosításáról; Az Európai Unió Hivatalos Lapja; L 371/48; 2004.12.18.; 48-49. p.

Letöltve:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:371:0048:0049:HU:PDF>

(2012.11.12.)

Szép Ferenc r. főhadnagy: A Határőrség, mint nyomozó hatóság bűnügyi szemszögből

A jelen publikációmban a volt Bűnügyi- Felderítő Szolgálatot, mint az egykori Határőrség nyomozó szervének jelentőségét és a felaprózódásának következményeit kívánom megismertetni az olvasóval. Ezt követően egy interjún keresztül kerül górcső alá a Magyarország schengeni külső határszakaszain tevékenykedő Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Migrációs Ügyek Osztálya valamint a Határrendészeti- és Bűnügyi Szolgálati Ágak közötti együttműködés.

Az államhatáron átható vagy ahhoz közvetlenül kapcsolódó szervezett bűnözés az egyik legdinamikusabban növekvő bűnözési kategóriává vált manapság, amely az Európai Unió tagállamainak komoly veszélyeket okoz. A rendellenesség alapköve az egyre nagyobb nyugtalanságot előidéző illegális migráció és az esetleg ahhoz kapcsolódó embercsempészás, a közokirat-hamisítás, a kábítószer csempészás, továbbá egyéb jogellenes cselekmények.

A 2008. január 01. napján megszűnt Határőrség számolt azzal, hogy Magyarországon az Európai Unióhoz való csatlakozását követően több száz kilométeres határszakaszon kell majd őrizni az Unió külső határait a schengeni vívmányokban elfogadott követelményeknek megfelelően. Ez a feladat határozta meg a határőrizetet, a határforgalom ellenőrzését és a testület átalakításának következményeit. A leendő külső határokon megmaradtak, megerősödtek a határ őrzését végrehajtó elemek, a határrendészeti kirendeltségeken jelentős létszámemelések történtek. Az idegenrendészeti törvény⁵¹ 2004. május 1-jei hatályba lépése mellett ugyanakkor *„kiemelkedően fontos állomásnak tekinthetjük a volt Határőrség életviszonyai szabályozását illetően a határőrizeti törvény⁵² hatálybalépését. Jelentősége egyfelől abban állt, hogy átfogóan szabályozta a határőrizetet, mint tevékenységet és a Határőrség, mint szervezet életviszonyait, másrészt pedig új elemként jelent meg a Határőrség nyomozóhatósági jogkörrel történő felruházása.”*⁵³ *„Az 1999. évi szervezett*

---

⁵¹ 1993. évi LXXXVI. törvény a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról

⁵² 1997. évi XXXII. törvény a határőrizetről és a Határőrségről

⁵³ Tóthné Demus Mária: A határőrség lehetséges bűnmegelőzési feladatai a leendő belső határok térségében. Pécs Határőr Tudományos Közlemények II. Tanulmányok „a Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben” című tudományos konferenciáról. Pécs. 2003. 206 oldal.

*bűnözés elleni LXXV. törvény felhatalmazta a bűnügyi szerveinket a bírói engedélyhez kötött titkosszolgálati eszközök alkalmazására a bünszervezetek elleni hatékony fellépés ellenében.*⁵⁴

1.1. Az egykori Bűnügyi- Felderítő Szolgálat, mint „önálló területi elhelyezésű nyomozó szerv”⁵⁵ szervezeti felépítése, illetékessége és hatásköre

A Határórség az integráció előtt a tevékenységeit az 1997. november 1. napjára realizálódott nyomozóhatósági struktúrában hajtotta végre. A bűnügyi tevékenységet országosan a Határórség Országos Parancsnokságán működő Bűnügyi- Felderítő Főosztály szak irányította. A megalakuláskor tíz Határőr Igazgatóságon Bűnügyi- Felderítő Osztály alakult, melyek osztály jogállású, belső szervezeti tagozódású, önálló szakmai egységet képeztek. A Bűnügyi- Felderítő Osztályok alárendeltségében az igazgatóság területét átfogó, meghatározott illetékességi területtel rendelkező Bűnügyi- Felderítő Szolgálatok működtek. A Bűnügyi- Felderítő Osztályok illetékesessége az igazgatóság teljes működési területére kiterjedt. Az akkori szervezeti egységben 26 Bűnügyi- Felderítő Szolgálat és 3 alosztály (Budapesti Határőri Igazgatóság) végezte a bűnügyi munka megvalósítását, Magyarország egészére kiterjedő hatáskörrel.

1.2. A Határórség fellépése a határokat érintő delictumokkal szemben a schengeni csatlakozást megelőzően

A schengeni követelményeknek eleget téve, a teljes körű jogharmonizáció megteremtése érdekében a volt Határórség életében a határőrizetről és a Határórségről szóló 1997. évi XXXII. törvény, valamint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 2006. július 1-én hatályba lépett módosítása alapján nagyban meghatározó volt, tekintettel arra, hogy a nyomozó hatósági jogkör újabb az államhatárral kapcsolatos bűncselekményekre⁵⁶ kiterjedően

---

⁵⁴ Halmi Béla, Letenye Város Polgármestere: „A Rendőrség és a Határórség integrációjának hatása az önkormányzatok és a határterületi lakosság körében.” Határrendészeti tanulmányok 2009/3. különszám. Bp. 2009. 9. oldal.

⁵⁵ Magyar Rendészettudományi Társaság: Rendészettudományi szöszedet. Bp. 2008. 96. oldal.

⁵⁶ A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény 17.§ (2) bekezdés alapján a Határórség hatáskörébe utalt bűncselekmények köre kiegészült a visszaélés okirattal (Btk. 277. §), a fegyvercsempészet (Btk. 263/B. §), a bünszervezetben való részvétel (Btk. 263/C. §), a személyi szabadság megsértése (Btk. 175. §), és végül, de nem utolsósorban az emberkereskedelem (Btk. 175/B. §) bűncselekményekkel.

bővült, az egykori kettős jogállás⁵⁷ állami szervet érintően. Az eddigiekhez képest fokozottabban fel tudtak lépni az illegális migrációhoz kapcsolódó jogsértések ellen, amely eredményesebbé tette a határellenőrzést.

A Bűnügyi- Felderítő Szolgálat *„a Határőrség olyan, általában önálló területi elhelyezésű nyomozó szerve volt (2008.01.01. előtt), mely ezen országos jogkörrel rendelkező rendvédelmi szerv hatáskörébe utalt bűncselekmények nyomozását végezte nyílt és titkos eszközökkel, valamint a Határőrség részére, a rendészeti munka hatékony végrehajtása érdekében információkat gyűjtött, és figyelemmel kísérte a határterület bűnügyi operatív helyzetét”*.⁵⁸

A volt Határőrség 2005. január 1-től mind rendvédelmi szerv a rendészeti feladatkörében végezhető feladatainak körét a határőrizetről és a Határőrsegről szóló 1997. évi XXXII. törvény 22.§-a határozta meg, amelynek (2) bekezdése szerint *„a Határőrség ellátja a törvényben hatáskörébe utalt bűnüldözési feladatokat, elvégzi az e törvényben hatáskörébe utalt nyomozási cselekményeket, nyomozó hatóságként jár el a külön törvényben hatáskörébe utalt büntetőügyekben.”*⁵⁹

Az akkori hatályos jogi szabályozás szerint az illegális migrációhoz kapcsolódó jogsértések formái:

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben (a továbbiakban: Btk.) meghatározott hatáskörbe utalt bűncselekmények:

- beutazási és tartózkodási tilalom megsértése (Btk. 214. §),⁶⁰
- jogellenes tartózkodás elősegítése (Btk. 214/A. §),
- embercsempészség (Btk. 218. §),
- határjelrongálás (Btk. 220. §),⁶¹
- az úti okmány, továbbá az országba beutazásra, az országon átutazásra, vagy az országból kiutazásra jogosító más okirat tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §).

---

⁵⁷ Egykori kettős jogállású szerv: Európában egyedülálló, szovjet mintájú Határőrség kettős jogállású szerv volt, egyszerre látott el rendészeti-adminisztratív és katonai jellegű határvédelmet.

⁵⁸ Magyar Rendészettudományi Társaság: Rendészettudományi szöszedet. Bp. 2008. 96. oldal.

⁵⁹ Határőrsegről szóló 1997. évi XXXII. törvény.

⁶⁰ Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény. Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CCXXIII. törvény 36. § (9). Hatálytalan: 2013. II. 1-től.

⁶¹ Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény. Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CCXXIII. törvény 36. § (9). Hatálytalan: 2013. II. 1-től.

A Határőrség feladatai ellátása során fontos szerepet töltött be a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemben. Az embercsempész bandák, az útlevél-hamisítások, a fegyver és egyéb veszélyes anyagokat, kábítószer, eltulajdonított gépkocsikat csempészők elleni felderítő, bűnüldöző munkát a Bűnügyi és Felderítő Főosztály szak irányította. Az államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények megelőzése, megszakítása során szoros kapcsolatot tartottak a szomszédos hatóságok szerveivel, és a jogszabályban szükséges más állami, állampolgári, rendészeti, társadalmi, gazdasági szervezetekkel.

A fenti jogsértések tekintetében a feljelentést vagy a bejelentést (magánszemélytől, más hatóság bűnügyi szerveitől, egyéb szervtől) követően a nyomozást a Határőrség végezte, ha a bűncselekmény a határrendészettel kapcsolatos tevékenysége során lett észlelve, valamint a határrendészettel kapcsolatos tevékenységéhez vonatkozó bűncselekmények miatti feljelentést a Határőrségnél tették meg.

A szervezeti egységet a gyors reagáló képessége mellett, a titkos információgyűjtés erőinek, eszközeinek és módszereinek sokrétű, széleskörű alkalmazása is jellemezte. A szervezett bűnözéssel szemben a felderítő munkát, illetve a nyílt eljárásokat egy helyen végezték a szolgálatok, ami produktív ellenszérumnak bizonyult. Országos szinten a volt Határőr Igazgatóságok illetékességi területüket érintő keletkezett bűnügyek feldolgozására 2001. évtől létrehozták a Határőrség Országos Parancsnokságon a Központi Nyomozó Osztályt országos hatáskörrel, ami elismert fejlődés volt a nemzetközi bűnügyi összefogás kereteit is igénylő összetett bűnüldözési munkák végrehajtása terén.

A volt Határőrség nyomozó szervei példaértékű erőket mozgósítottak annak érdekében, hogy a hatáskörébe tartozó bűncselekményeket felfedjék, a bűncselekményt elkövetőket elfogják és az igazságszolgáltatás kezére adják. Az új szervezeti egységnek, valamint a törvényi felhatalmazás a titkosszolgálati eszközök applikálásának köszönhetően jelentős számban emelkedett a jogsértők elfogása, amely nagymértékben hozzájárult az elkövetői kör szervezett bűnözői hátterének átláthatóságához, megismeréséhez. Az integrációt megelőzően mondhatni azt, hogy országos lefedettség szintjén a Határőrség *„tisztában volt az embercsempész szervezetek létevel, ténykedésével.”*⁶² Ez azt eredményezte, hogy bűnüldözésben és a bűnmegelőzésben kimagasló teljesítményt ért el a többi európai uniós tagállamokhoz viszonyítva is.

---

⁶² Dr. Gubicza József, Laufer Balázs: Magyarország schengeni csatlakozása és a migrációs törvények 2010. évi módosítása közötti időszak tapasztalatai. Ajánlások a biztonsági struktúra korrekciójához. Határrendészeti Tanulmányok 2012/1. különszám. Bp. 2012. 10. oldal.

1.3. A Bűnügyi- Felderítő Szolgálat az integrációt követően

A Határőrség megszűnésével és a rendőrséggel történő integrálódással egy példaértékű Bűnügyi- Felderítő Szolgálat került teljes egészében leépítésre. Az eddigiekben országos, osztatlan szervezetben mindösszesen 444 fő foglalkozott bűnügyi- és felderítő munkával. Ezek a személyek többéves bűnügyi irányú elméleti és nyomozói gyakorlati ismeretekkel rendelkező, speciálisan felkészített személyek voltak, akiknek egy része nyugállományba ment, a másik része a „helyi, területi szinten a Határőr Igazgatóságok el nem távozó személyei alapvetően a bűnügyi területen lettek továbbfoglalkoztatva. Azonban csak kis részük maradt felderítő területen, és valószínűleg az ő figyelmüket is inkább a gyakrabban előforduló bűncselekményekre irányították”.⁶³

A megszűnés hozadékául a következő években, az illegális migráció 2008. január 01-től, növekedő tendenciát mutatott, az embercsempész szervezetek aktivitása jelentős mértékben megnövekedett. Megszűntek létezni azok a releváns kapcsolatok (operatív erők bevetetősége, kiállítása), amelyek révén mindezt „mederben” lehetett volna tartani, nem volt lehetséges a bűnszervezetek ellenfigyelése.

Jelen állás szerint Magyarországon nagyságrendileg államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények tekintetében mindösszesen kb. 72 rendőr lát el szolgálatot (valamilyen osztály, csoport, alosztály színeiben), ebbe beletartoznak a Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Illegális Migráció Elleni Osztályán dolgozó személyek is.

A fentiek tükrében azt lehet mondani, hogy az önálló Határőrség ugyan 2007. december 31-én befejezte tevékenységét, de a határrendészet a változásokhoz alkalmazandó formában továbbra is él és működik. Az integráció egy tudatos, megtervezett lépés volt és „nem egyik napról a másikra következett be, hanem egy folyamat ”terméke””⁶⁴, hiszen a későbbiekben Románia és Horvátország schengeni csatlakozásával a külső határok hossza az államhatáron belül nem éri el a 20%-ot.

Azt mondhatjuk, hogy 1989-től napjainkig a volt Határőrségnél, illetve a jelenlegi „új rendőrségnél” korszakos változás történt. Alapvetően megváltozott a határőrizet célja, módszerei és gyökeresen átalakult az egész szervezet. Ma már nem az a rendőrök feladata,

⁶³ Lipics László: A határrendészeti és a bűnügyi szolgálati ág együttműködésének megvalósulása az integrált határbiztonsági rendszerben, a belső határokon. 1 old. <http://rendeszet.hu/hatarrendeszetitagozat/lipcs2.pdf>

⁶⁴ Németh József r. alezredes: A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépést terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére. (PhD értekezés) Bp. 2010. 63. oldal.

hogy bezárják Magyarország állampolgárait a határok közé, hanem az hogy a polgárok nyugalma, az ország és egyre inkább Európa biztonsága érdekében akadályozzák meg a nemkívánatos személyek bejutását az országba és szüntelenül harcoljanak az embercsempészet és a nemzetközi bűnözés más formái ellen.

1.3.1. A Migrációs Ügyek Osztálya, mint a Bűnügyi- Felderítő Szolgálat „utódszerve”

A Határőrség és rendőrség egyesítési folyamata során a megszűnt *„bűnügyi és felderítő szolgálat állománya szakirányú szakmai szervezet felállításának hiánya miatt különböző státuszokon teljesítette feladatait.”*⁶⁵ Az integrációt követően 2009-ben, a Csongrád MRFK, a **Bács-Kiskun MRFK**, a Szabolcs-Szatmár-Bereg MRFK szervezetében, a Bűnügyi Igazgatóság közvetlen alárendeltségében megalakult a Migrációs Ügyek Osztálya. Az osztályjogállással bíró nyomozati szerv a bűnügyi igazgató irányítása alatt végzi továbbra is az „elődszervhez” hasonlóan az illetékességi területéhez tartozó határ menti nyomozati tevékenységet.

A fentiekén túlmenően az illegális migrációval kapcsolatos bűncselekmények nyomozását még a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Illegális Migráció Elleni Osztálya, a Hajdú-Bihar MRFK és a Békés MRFK Bűnügyi Igazgatóság Felderítő Osztályának alárendeltségében létrejött Migrációs Ügyek Alosztálya, valamint a Győr-Moson-Sopron MRFK Határrendészeti Szolgálatán belül működő Migrációs Ügyek Csoportja végzi.

2.1. A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Migrációs Ügyek Osztálya az együttműködések vizsgálata terén

A kutatásom során felkerestem a CSMRFK Migrációs Ügyek Osztályának nagy szakértelemmel bíró vezetőjét, ahol egy interjú során az általam előzetesen összeállított, célirányos, szakmai kérdésekre kerestem a választ:

---

⁶⁵ Éberhardt Gábor: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása a Szegedi Határrendészeti Kirendeltségre.” Határrendészeti tanulmányok: 2009/3. különszám. Bp. 2009. 51. oldal.

2.1.1. Kérem, nyilatkozzon CSMRFK Migrációs Ügyek Osztályának létrejöttének körülményeiről, hogyan működik napjainkban, milyen illetékességi feladatokat lát el?

A Határőrség és rendőrség integrációja során nem volt központi elképzelés arra vonatkozóan, hogy a korábbi határőr Bűnügyi- Felderítő Szolgálatok állományát egységes szervezeti rendszerben vegye át a rendőrség. A feladatot a megyei főkapitányságokra bízta. Megyénkben korábban két határőr Bűnügyi- Felderítő Szolgálat – a nagylaki és a szegedi – látta el feladatát. A megyei főkapitányság tervei szerint a román határszakaszon a Makó Rendőrkapitányságba integrált nagylaki Bűnügyi- Felderítő Szolgálat hat hivatásos állományú, valamint egy közalkalmazotti jogviszonyban lévő munkatársa folytatta volna az illegális migráció felderítését, míg a szerb szakaszon a megyei főkapitányság Felderítő Osztályába szervezett kilenc hivatásos határőr tette ugyanezt.

A Makó Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának létszáma azonban nem került megnövelésre, az oda átvett határőr felderítők a rendszeresített státuszokra kerültek. Ennek eredményeként ezen személyek a kapitányság bűnügyi feladatát látták el, s csak kis mértékben tudtak korábbi területükkel foglalkozni. Ez az évek során a román szakaszon való felderítésben hatékonyság csökkenéshez vezetett.

A főkapitányság Felderítő Osztályára került határőr felderítők – kvázi csoportként – azonban továbbvitték a szakterület feladatait. A tapasztalt, hely és személyismerettel rendelkező állomány biztosította, hogy a szerb szakaszon az illegális migráció elleni tevékenység folyamatos legyen. Az osztály egyéb állományával kiegészülve, illetve a más jellegű ügyekben történő részvétel során további szakmai fejlődés következett be.

A főkapitányság vezetése ugyanakkor észlelte, hogy a szerb határszakaszon bekövetkezett illegális migrációs nyomás kezeléséhez a határrendészeti szerveknek több konkrét, napi szinten felhasználható információra van szüksége. A felismerés következtében döntés született arról, hogy az országban harmadikként – Bács-Kiskun és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék után – Csongrád megyében is létre kell hozni a Migrációs Ügyek Osztályát, mely „vegytisztán” a balkáni útvonal szerb ágán realizálódó illegális migráció elleni rendvédelmi tevékenységet hivatott szolgálni. Ezzel megmaradt a megyénkre jellemző „dualista” rendszer, vagyis hogy a román határszakaszon továbbra is a Makó Rendőrkapitányság volt illetékes mind a nyílt nyomozások, mind a titkos információgyűjtések végrehajtására, a szerb szakaszon viszont a Migrációs Ügyek Osztálya. Az osztály hat tiszti, két zászlósi és egy közalkalmazotti státusszal állt fel, 2009. március 15-én. Az adott év nyarán

végrehajtott állománytábla rendezés és állománymozgás eredményeként a létszám hat tisztre és egy közalkalmazottra csökkent, mely 2013. február 01-ig meg is maradt.

Az osztály hatáskörébe – megalakulásakor – a Szegedi Rendőrkapitányság illetékességi területén elkövetett, a Btk. 214. §-ba ütköző beutazási és tartózkodási tilalom megsértése és a Btk. 218. §-ba ütköző embercsempészség büntett nyomozása, az ezekhez kapcsolódó titkos információ gyűjtés illetve a szerb határszakaszon olyan információk felderítése tartozott, melyeket a határrendészeti erők – kiemelten a Szeged Határrendészeti Kirendeltség – napi feladataik során az illegális migráció elleni tevékenységükben fel tudtak használni.

2012. év szeptember 01-től az osztály hatáskörében változás történt. Ezen időponttól már a Szeged Rendőrkapitányság nyomozott a beutazási és tartózkodási tilalom megsértése miatt indult eljárásokban, s az osztály hatásköre a teljes megyére kiterjedően az embercsempészség korlátozódott, biztosítva, hogy a folyamatosan növekvő, szervezett jellegű tevékenység ellen egységes rendszerben és metodikával, hatékonyan lépünk fel.

2.1.2. A térségben milyen a migrációs helyzet, kiemelt tekintettel az illegális migráció alakulása?

Az elmúlt években egyenletesen növekedett az illegális migráció a szerb határszakaszon, s kisebb mértékben a románon. Csongrád megyei oldalról azt lehet mondani, hogy a két viszonylatban bekövetkezett, illegális migrációhoz kapcsoló események 90-10 %-os arányban oszlottak meg a szerb és a román határszakasz között. Ezért a döntő figyelem is a szerb szakaszra irányult. A Szeged Határrendészeti Kirendeltség területén – ez a kirendeltség a schengeni szárazföldi határok „legforgalmasabb” része – 2013. január 01-ig döntően afgán, pakisztáni, koszovói állampolgárok kísérelték meg az illegális határátlépést. Szabadka regionális csempész központként működött, ahová a görögországi menekülttáborokból érkeztek a külföldiek. Az afgán, a pakisztáni és a koszovói állampolgárok csempésztését saját nációjukhoz tartozó személyek szervezték, a szerb és magyar elkövetők csak részfeladatokat, döntően a szerb-magyar határon átjuttatást végezték. Szabadkán az erdőben, a szeméttellemnél alakult ki egy illegális tábor, ahol az indulásig meghúzták magukat a szállításra váró külföldiek, de tele voltak a panziók és a szobák, házak, tanyák is. Fél Szabadka ezekből élt. Az elfogottaknak csak kisebb része kért menekült státuszt, mivel őrizetbe kerültek, ott kellett kivárni az eljárás menetét, s ez számukra nem volt megfelelő.

2013. január 01-től jogszabály módosítás következtében drasztikusan megváltozott a helyzet. A menekült státuszért folyamodókat a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal intézményeiben helyezték el, melyek nyitottak voltak. Innen könnyen megindulhattak Ausztria és a végső európai céljuk felé. 2013. első négy hónapjában az elfogott külföldiek száma havonta megduplázódott, s már meghaladta a 2012. évi összes elfogást.

A menekült kérelmet benyújtók viszont a „táborokból” nagy számban tűntek el, ami azt bizonyította, hogy a menekültügyi eljárással visszaélve akarták kikerülni az idegenrendészeti szabályokat.

A könnyítés azt eredményezte, hogy Görögországból olyan nációk is megjelentek, amelyek korábban inkább a vízi utat választották. A legezotikusabb afrikai országokból jöttek, s folyamatosan hírt adva a Görögországban maradóknak, további illegális határátlépő tömeget generálhattak.

2.1.3. Milyen szükséges nyomozati ellenlépéseket tesznek a szervezett bűnözés felderítésének, visszaszorításának érdekében?

Az embercsempészség a világon a harmadik legjobban fizető illegális tevékenység. Van rá kereslet, s ezért lesz is rá kínálat. A cselekmény elkövetőinek nincs erkölcsi fenntartása tetteikkel kapcsolatban, mert egy segítői tevékenységet végeznek, melynek nincs megfogható sértettje sem. Ez azért fontos, mert például itt a szerb-magyar határ mellett sokan a szegénység, rossz életkörülmények hatására könnyen vállalják, hogy „átsétáltassanak”, „pihentessenek” vagy szállítsanak embereket.

Az embercsempészség a térségben nem klasszikus, hierarchikus szervezetekben jelenik meg, hanem úgynevezett sejt, vagy lánc típusú bűnszervezetként. Ez azt jelenti, hogy a különböző feladatokat kisebb csoportok hajtják végre, melyek bármely megbízónak dolgoznak, és bármely csoporttal együttműködnek. A szervezők Afganisztánban, Iránban, Görögországban és Koszovóban vannak, a migránsok náluk „jelentkeznek” és fizetnek, illetve megbeszélik a fizetés módját. Ezt követően a szervezők a helyi csoportok szervező-vezetőivel egyeztetik a tevékenységet, s a helyiek döntenek arról, hogy kiket vonnak be a konkrét csempészségbe. Én ezt sokszor projektrendszerű csempészségnek hívom, mivel minden egyes csoport átcsempészsége egy-egy projekt, melyre egy alkalmi szervezet áll össze. Természetesen, a kipróbált embereket sokat foglalkoztatják, de bizonyított, hogy egy sétáltató több megbízónak is dolgozik, illetve sokszor a helyi szervezők kisegítik egymást. Volt olyan ügyünk, ahol az egyik szerb szervezőnek gondjai támadtak a szállítással kapcsolatban, s egy

másik, konkurens szervezőhöz fordult, aki a saját embereit „kölcsonadta” az adott feladat végrehajtására. Jellemző, hogy magyar személyek csak a feladatok végrehajtásában vesznek részt, a határon átvezetés is döntően szerb illetve, sokszor már afgán vagy koszovói személyek által történik.

Ebben a rendszerben nagyon nehéz a felderítés. Elfogás esetén a külföldiek csak annyit mondanak el, ami ahhoz kell, hogy ügyüket egyszeri esetként kezelve, bíróság elé állítással le lehessen rendezni.

Eredményt csak a titkos információ gyűjtés felhasználásával lehet elérni. Azt is látni kell azonban, hogy mivel a szervezés nem az ország területén realizálódik, így rendkívül korlátozottak a lehetőségek.

A felderítés ezért a humán hírszerzéssel kombinált technikai adatgyűjtéssel lehet eredményes. A külföldön folytatott cselekmények humán hírszerzési módozatokkal való felderítése rendkívül bonyolult, mind jogilag, mind végrehajtásilag, erről a téma jellege miatt is nehéz beszélni. A magyar szabályozás sem segíti elő ezt a módszert, mert a joggyakorlatban nagyon vékony a határ a felderítő jellegű információgyűjtés és a provokáció, a felbujtás között.

A technikai hírszerzési lehetőségek az elmúlt években jelentősen korlátozódtak, főleg kapacitási szempontból. Komoly problémát okoz, hogy idegen nyelvű közegben kell végrehajtani a feladatot, ami olyan tolmácsok meglétét és alkalmazását feltételezi, akik korlátozottan állnak rendelkezésre.

A hatékony bűnügyi fellépés alapja az együttműködés. Együttműködés a bűnügyi, határrendészeti szervekkel, mind magyar, mind nemzetközi viszonylatban. Ennek megfelelően kapcsolatot tartunk mi is osztrák, szlovák, szerb rendőri szervekkel, s természetesen az egyablakos nemzetközi információ csere jogi lehetőségein belül, de „faltól-falig” próbálunk játszani ezen a területen.

2.1.4. A schengeni külső határon működő Szegedi Határrendészeti Kirendeltséggel és más bűnügyi, nemzetközi társszervekkel, hogyan működnek együtt az illegális migráció elleni küzdelemben?

2012. évben a rendőrség legfelsőbb vezetése is stratégiai irányként határozta meg, hogy az egyre növekvő illegális migráció ellen a határrendészet megfelelő információkkal megerősítve tudja felvenni a harcot.

Ezt a különböző, ezen a területen dolgozó bűnügyi szervek információ cseréjével és a határrendészeti és bűnügyi szervek szoros együttműködésével rendelte el megvalósítani.

Látni kell, hogy jelenleg nincs egységes szervezeti rendszer ezen a területen. Az illegális migrációval kapcsolatban országosan három megyében van Migrációs Ügyek Osztálya, kettő helyen alosztály, egy területi szervnél a Határrendészeti Szolgálaton belül működő csoport. Ilyen jellegű információkat gyűjt és nyomozásokat is folytat a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Illegális Migráció Elleni Osztálya, illetve ezek területi osztályai is. Több megyében a Bűnügyi Igazgatóságokon vagy a Felderítő Osztályokon belül jelöltek ki referenseket, kapcsolattartókat, felelősöket. 2012. október hónapban Szegeden volt egy megbeszélés, melyen a schengeni külső határokon feladatukat végző bűnügyi-operatív szervek vezetői találkoztak. Itt megállapodás született arról, hogy a résztvevők kölcsönösen tájékoztatják egymást az addig kialakult helyzetről, az általuk ismert adatokról, folyamatosan tájékoztatják egymást a megszerzett információkról illetve, szükség esetén segítséget nyújtanak nyomozásokhoz, realizálásukhoz. A folyamat elindult, de mivel nincs egy központi szerv, mely az információ áramlását összefogná, a tevékenységet koordinálná, ennek sikere eshetőséges.

A határrendészettel a mi osztályunk együttműködése kiemelkedően jó, megítélésem szerint példaértékű. Ezt a rendszert nem most alakítottuk ki. Jó helyzetben vagyunk, mert a szerb határszakaszon csak egy, míg a románon is csak két kirendeltséggel és annak vezetésével kell csak együtt dolgozni, ami nem aprózza el a rendelkezésre álló erőt és időt.

A kialakított rendszerben működik a feladatok megosztása. A kirendeltségek tudatosan folytatnak információi gyűjtést, mert az alapelv szerint egy parancsnoknak, vezetőnek az elhatározását minden esetben meg kell hoznia a határőrizet végrehajtására, függetlenül attól, hogy mennyi információ áll a rendelkezésére. Az elhatározások meghozatalához meg kell ismerni az általános határőrizeti-operatív helyzetet. A kirendeltségek ennek megfelelően elemző-értékelő tevékenységet folytatnak, illetve a vezetés a rendészeti feladatokat végrehajtó állomány részére hírigényt fogalmaz meg.

A hírigény kiterjed az illegális migránsok összetételére, jogsértő cselekményeik jellemzőire, a területre, a valószínű irányokra és időpontokra. Kiemelkedően jó kapcsolatot alakítottak ki a polgárőrséggel és komoly bűnmegelőző tevékenységet végeznek, mivel tudatosan építik és működtetik a lakossággal való kapcsolattartási formákat, csatornákat.

Ezen tevékenység során folyamatosan jelen van a Migrációs Ügyek Osztálya is. A havi vezetői értekezleteken felderítési szempontból is értékelésre kerül az érintett időszak, kiemelve a módszertani eredményeket, hibákat. Itt kerülnek közvetlenül is meghatározásra,

hogy milyen legális információkkal kapcsolatos hírigénye van a felderítő szervnek. Ez a módszer növeli az alparancsnoki állomány elkötelezettségét, s biztosítja a hatékonyabb feladat végrehajtást. A nyílt információk gyűjtésére ugyanis az egyik legalkalmasabb erő a határrendészeti kirendeltség állománya. Rendőrök, kiképzettek, a területen élnek vagy oda járnak ki szolgálatba. Felkészítettük őket arra, hogy ne csak nézzenek, hanem lássanak is. Egy-egy gyanús helyen történő igazoltatásnál a kötelező kérdéseken kívül mikről érdeklődjenek, mit nézzenek meg, észleljenek, s ezeket hogyan rögzítsék, dokumentálják, milyen rendben juttassák el a Migrációs Ügyek Osztályára. Ez egyébként a parancsnoki úton történik, a járőrök egy-egy észlelésről, igazoltatásról, eseményről vagy személyről jelentést írnak a vezetőnek, melynek egy példányát ők megküldik az osztálynak. A jelentősebbnek tűnő információkról a kirendeltség hivatásos vagy vezetői állománya a nap 24 órájában azonnal tájékoztatja a Migrációs Ügyek Osztályát. Hogy ez hatékony legyen, a CSMRFK Bűnügyi Készenléti Szolgálatába mindig van beosztva az osztályról egy fő, aki így mind a nyílt, mind az operatív jellegű helyzetekre tud reagálni, módszertani vagy konkrét jogi segítséget nyújtani a kirendeltségeknek.

Fontos, hogy a CSMRFK vezetése időben felismerte, hogy a Határrendészeti Kirendeltségek ugyan nem rendelkeznek bűnügyi jogkörökkel, de saját erős információgyűjtésre szükségük van. 2008-ban az országban egyedülálló módon, a főkapitányságon egy hónapos bűnügyi-operatív tanfolyam került megszervezésre, majd éveken keresztül folytatódott ez a képzés. Ezekre a határrendészeti kirendeltségek is küldtek hallgatókat, akik így elsajátították a nyílt információ gyűjtés alapjait, így képessé váltak arra, hogy a kirendeltség ilyen irányú hírigényét szakszerű tevékenységgel kielégítsék.

Az együttműködés azonban nem csak az információk cseréjében, hanem a napi életben is megvalósul. Közös akciók kerülnek végrehajtásra, a határrendészeti szolgálat fokozott ellenőrzéseiben az osztály is részt vesz, de erőik, eszközeik átadásával, átcsoportosításával is segítjük egymást. Megyénkben már régóta gyakorlat az, amit jelenleg az országos vezetés elvárásaként határoz meg, hogy az illegális migrációval kapcsolatban keletkezett információkat, helyzeteket a határrendészet kapja meg és „kezelje le”. Elmondható, hogy Csongrád megyében a határrendészeti és a bűnügyi szolgálati ág nem együttműködik, hanem napi szinten együtt végzi a feladatát.

Makó, 2014. február 25.

ÖSSZEGZÉS

A fentiekben olvasható írásomban a „*volt Bűnügyi- Felderítő Szolgálatot, mint az egykori Határőrség nyomozó szervének jelentőségét és felaprózódásának következményeit kívántam megismertetni az olvasóval. Ezt követően egy interjún keresztül került górcső alá a Magyarország schengeni külső határszakaszain tevékenykedő Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Migrációs Ügyek Osztálya, a Határrendészeti és Bűnügyi Szolgálati Ágak között együttműködés.*” A bevezető részben ezekkel a fenti gondolatokkal indítottam a Határőrség, mint nyomozó hatóság bűnügyi szemszögből című munkámat, mely publikáció is egyben.

A műben megismertettem az olvasóval az egykori Bűnügyi- Felderítő Szolgálat, mint „önálló területi elhelyezésű nyomozó szerv” szervezeti felépítését, illetékességét és hatáskörét. Továbbiakban bemutatásra került a Határőrség fellépése a határokat érintő bűncselekményekkel szemben a schengeni csatlakozást megelőzően. Külön fejezetben foglalkoztam a Bűnügyi- Felderítő Szolgálat integrációt követő sorsával, az „utódszerveivel”. Végezetül az írásom utolsó fejezetében a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Migrációs Ügyek Osztálya együttműködése került bemutatásra.

Szerző:

Szép Ferenc r. főhadnagy, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Makó Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály vizsgálója.

Felhasznált irodalom:

- Magyar Rendészettudományi Társaság: Rendészettudományi szószedet. Bp. 2008. 96. oldal.
- Dr. Gubicza József, Laufer Balázs: Magyarország schengeni csatlakozása és a migrációs törvények 2010. évi módosítása közötti időszak tapasztalatai. Ajánlások a biztonsági struktúra korrekciójához. Határrendészeti Tanulmányok 2012/1. különszám. Bp. 2012. 10. oldal.
- Határőrsegről szóló 1997. évi XXXII. törvény.
- Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény.

- Halmi Béla, Letenye Város Polgármestere: Határrendészeti tanulmányok: 2009/3. különszám. Bp. 2009. 9. oldal.
- Lipics László: A határrendészeti és a bűnügyi szolgálati ág együttműködésének megvalósulása az integrált határbiztonsági rendszerben, a belső határokon. 1 old. <http://rendeszet.hu/hatarrendeszetitagozat/lipcs2.pdf>
- Németh József r. alezredes: A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépést terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére. (PhD értekezéslet) Bp. 2010. 63. oldal.
- 1993. évi LXXXVI. törvény a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról
- 1997. évi XXXII. törvény a határőrizetről és a Határőrségről
- Tóthné Demus Mária: A határőrség lehetséges bűnmegelőzési feladatai a leendő belső határok térségében. Pécs Határőr Tudományos Közlemények II. Tanulmányok „a Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben” című tudományos konferenciáról. Pécs. 2003. 206 oldal.
- Halmi Béla, Letenye Város Polgármestere: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása az önkormányzatok és a határterületi lakosság körében.” Határrendészeti tanulmányok 2009/3. különszám. Bp. 2009. 9. oldal.

- Éberhardt Gábor: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása a Szegedi Határrendészeti Kirendeltségre.” Határrendészeti tanulmányok: 2009/3. különszám. Bp. 2009. 51. oldal.

Makó Rendőrkapitányság

6900 Makó, Csanád vezér tér 13. sz.

Tel.sz.: 06 62 511 260, 06 30 413 8103

BM: 33/44-21

Ferenc Szép c. lieutenant: The Border Guard, as an investigating authority – from a criminal point of view

In this publication of mine I would like to introduce the importance of the ex-Criminal-Investigating Service, as the investigating office of the late Border Guard. Moreover the consequences of its fragmentation. Later on throughout an interview the Migration Case Department of Csongrád County Police Headquarters will be examined thereby examining the cooperation between the border police and the criminal offices.

The criminal acts moving through the country or connected to it has become the most dynamically improving category nowadays, which initiates serious danger for the membering countries of the EU.

The base of the abnormality in the illegal migration that awakes a bigger and bigger anxiety.

The main reason of this is the assisting illegal immigration, the forging public documents and futhermore the other delinquencies connected to the state border.

The Border Guard – being dissolved – on 1st January 2008 – was aware of that – in Hungary- after the accession to the EU the souther borders of the Union should be guarded at a length of hundreds of kilometres in accordance of the roles that had been accepted in the Schengen achievements.

This task defined the border-guarding checking the movings at the border and the consequences of the reformation of the association.

The future outer borders the reinforced executing elements, whose task was to check the border, remained. At the border law enforcement branch offices significant increase of number of staff has been made.

Beside the promulgation of the Immigration Act⁶⁶ on 1st May 2004 we may consider an overriding importance of the promulgation of the border guarding bill⁶⁷ on the score of regulation of the former Border Guard's living conditions.

On the other hand as a new element, the Border Guard has been given investigational power⁶⁸.

---

⁶⁶ 1993. évi LXXXVI. törvény a külföldiek beutazásáról, magyarországi tartózkodásáról és bevándorlásáról

⁶⁷ 1997. évi XXXII. törvény a határőrizetről és a Határőrségről

⁶⁸ Tóthné Demus Mária: A határőrség lehetséges bűnmegelőzési feladatai a leendő belső határok térségében. Pécs Határőr Tudományos Közlemények II. Tanulmányok „a Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben” című tudományos konferenciáról. Pécs. 2003. 206 oldal.

The law LXXV. of the year 1991 against organised crime empowered our authorities for the application of such utensils of the secret service that need judicial permission in order to be more efficient against the criminal organisation.⁶⁹

1.1. The former Criminal Case – Investigating Service, as “an independent territorially disposed investigating office’s”⁷⁰ structural conformation, cognizance and power.

The Border Guard did its action before the integration in the investigation agency’s structure, 1st November 1997.

The Criminal Case – Investigating Department. At the inception Criminal Case-Investigating Departments were formed at ten Border Guard Directorates.

They made up department status, inner structural division, an independent professional unit.

In the subordination of the Criminal Case – Investigating Departments such criminal case – investigating departments territory that were comprehensive over the area of the directory.

The cognizance of the CCID applied to the complete operating area of the directory.

1.2. The Border Guard’s actions against the malfeasances before the Schengen accession.

Fulfilling the Schengen-requirements, in favour of building up the all-inclusive law-harmony in the life of the former Border Guard according to the Act No. XIX. year 1998’s modification coming into force on 1st July 2006 was highly defining.

Regarding the fact that the investigational competence was expanded with the later border-connected criminal activities⁷¹, involving the former legally⁷² doubled status institutions. Compared with the foregoing they were able to treat the law breakings in

---

⁶⁹ Halmi Béla, Letenye Város Polgármestere: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása az önkormányzatok és a határterületi lakosság körében.” Határrendészeti tanulmányok 2009/3. különszám. Bp. 2009. 9. oldal.

⁷⁰ Magyar Rendészettudományi Társaság: Rendészettudományi szöszedet. Bp. 2008. 96. oldal.

⁷¹ A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény 17.§ (2) bekezdés alapján a Határőrség hatáskörébe utalt bűncselekmények köre kiegészült a visszaélés okirattal (Btk. 277. §), a fegyvercsempészet (Btk. 263/B. §), a bűnszervezetben való részvétel (Btk. 263/C. §), a személyi szabadság megsértése (Btk. 175. §), és végül, de nem utolsósorban az emberkereskedelem (Btk. 175/B. §) bűncselekményekkel.

⁷² Egykori kettős jogállású szerv: Európában egyedülálló, szovjet mintájú Határőrség kettős jogállású szerv volt, egyszerre látott el rendészeti-adminisztratív és katonai jellegű határvédelmet.

connection with the illegal immigration in a more efficient way, which made the border control more effective.

The Article No. 22 of the Act No. XXXII. the year 1997 determined the circle of the performable tasks falling under the security range for the former Border Guard from 1st January 2005 as a law enforcement agency.

According to its second paragraph ‘The Border Guard fills office its counter crime tasks referred to its competence, fulfilled the investigational actions implied in this act as falling under its competence, proceeded as an investigational authority in criminal cases falling under its circle of influence.’⁷³

According to the legal regulations of that time the forms of infringements the illegal immigration are:

The criminal acts determined in the Penalty Code namely the act No. IV. year 1978 as falling under the competence of the Border Guard:

- breaking the entry and abstaining denial (Penalty Code Article 214)⁷⁴
- contribute to illegal abstaining (Penalty Code Article 214/A)
- assisting illegal immigration (Penalty Code Article 218)
- vandalizing landmarks (Penalty Code Article 220)⁷⁵
- forging the travelling document, the documents of travelling into the country, through the country or the documents of leaving the country (Penalty Code Article 274)

During its tasks the Border Guard has had an important role in fighting against international delinquency. The Crime and Investigating Department directed the exposing and enforcing fight against the illegal immigration assisting bands, the passport-falsifiers, smugglers of drugs, dangerous materials, stolen cars.

During the prevention and interruption of crimes in connection with the state border they had a tough relationship with the neighbouring authorities and with the acquired state, civilian, security, social and economical organisation.

In the view of the infringements mentioned above after the interrogation or the report (from an individual, or other authority’s criminal agency, or other agency) the investigation was made by the Border Guard if the crime was noticed during its actions in connection with

---

⁷³ Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvény.

⁷⁴ Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény. Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CCXXIII. törvény 36. § (9). Hatálytalan: 2013. II. 1-től.

⁷⁵ Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény. Hatályon kívül helyezte: 2012. évi CCXXIII. törvény 36. § (9). Hatálytalan: 2013. II. 1-től.

border guarding, and reports because of crimes connected to any kind of activity done by Border Guard were made here.

Beside its fast reacting ability the organisation was characterised as the comprehensive application of tools and methods the power of secret information collecting.

The duties carried out the exposing work against the organised crime or rather the open process at one place, which seemed to be a productive antiserum.

Throughout the country for the process of crimes in their competence area the ex-Border Guard Department.

From the year 2001 the Central Investigating Department was established at the Border Guard National Command with a national competence, which was an acknowledged improvement at the field of an international complicated law enforcement colligation.

The ex-BG's investigating offices made enormous power in order to be able to reveal crimes connected to their competence, catch the perpetrators of crimes and to give up them to justice. Due to the new organisational unit and application of secret agency tools the authorization conferred by law the number of illegals caught have significantly risen, which might have contributed to the visibility and cognition of the organized crime's background of the perpetrator's circle.

Before the integration we could say that the B.G. 'was fully aware of the existence of organisations and actions'.⁷⁶

This resulted in that in the law enforcement and the prevention of crime it gained an outstanding achievement compared with the other European Union countries.

1.3. The Crime Case Investigating Service after the integration

With the termination of Border Guard and with the integration of Police a precedent Crime Case Investigating Service was made redundant.

So far 444 persons have been engaged in the criminal and investigating works in the national, undivided organisation.

These persons were such ones with many years of criminal theoretical and investigating practice. Some of them retired,' the other ones who did not leave were basically employed in the local level Border Guard Directorates at criminal areas. Although only a small part of

---

⁷⁶ Dr. Gubicza József, Laufer Balázs: Magyarország schengeni csatlakozása és a migrációs törvények 2010. évi módosítása közötti időszak tapasztalatai. Ajánlások a biztonsági struktúra korrekációjához. Határrendészeti Tanulmányok 2012/1. különszám. Bp. 2012. 10. oldal.

them remained at the investigating area and their attention was likely to be diverted to the more often appearing delinquencies.’⁷⁷

As the increment of the termination in the years to come the illegal immigration showed a growing tendency from 1st January 2008. The activity of illegal immigration organisations has grown in a significant way.

Those relevant relations (the possibility of action and exposure of operative powers), through which these all could have been controlled, expired. The check-up of the criminal organisations was not possible.

As matter stand in Hungary about 72 policemen are on duty in point of criminal offense in connection with state border (as a part of some kind of department, group, subdivision).

People working at the Against Illegal Immigration Dep. of National Detective Office International Against Crime Department.

According to this we can say that the independent Border Guard finished its actions on 31st December 2007 but border law enforcement still exists in a form of being applicable to the changes. Integration was a conscious, planned step and it did not happen from one day to the next.⁷⁸ It was a product of a process, sith later on with the Schengen accession of Romania an Croatia the length of the outer borders does not reach the 20%.

We can say that from 1989 to these days an epoch-making change supervened at the former Border Guard and at the present ‘new Police’.

The aim of guarding the border, its methods have basically changed. The whole organisation has radically changed.

Today the task of the policemen is not to lock up the citizens of Hungary among the borders, but to hinder the entrance of persons non gratas one Europe’s safety’s behalf, and to fight uncessantly against assisting illegal immigration and other forms of international delinquency.

1.3.1. Immigration Cases Department, as the ‘successor office’ of Crime Case Investigating Service

During the cohesive process of, Border Guard and Police the exposed Crime Case Investigating Service’s strength fulfilled its tasks at different status because of the lack of

---

⁷⁷ Lipics László: A határrendészeti és a bűnügyi szolgálati ág együttműködésének megvalósulása az integrált határbiztonsági rendszerben, a belső határokon. 1 old. <http://rendeszet.hu/hatarrendeszetitagozat/lipcs2.pdf>

⁷⁸ Németh József r. alezredes: A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépést terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére. (PhD értekeztet) Bp. 2010. 63. oldal.

professional organisation's line-up.⁷⁹ After the integration in 2009 in the organisation of the CSMRFK, the Bács-Kiskun MRFK, the Szabolcs-Szatmár-Bereg MRFK at the direct subdivision of Criminal Cases Directorate the Immigration Cases Department was born.

With the legal status of department it cases out its investigating actions connected to the border part belonging to its territory, like the 'former organisation'.

Above all these the investigations on criminal offenses in connection with illegal immigration are done by the On-Alert Police Against Illegal Immigration Department of International Against Crime Department National Detective Office, the Hajdú-Bihar MRFK and the Békés MRFK's Criminal Directorate Investigating Department subdivision's Immigration Cases Subdivision, and in the Győr-Moson-Sopron MRFK's Border Law Enforcement Service operating Immigration Cases Group.

2.1. CSMRFK Immigration Cases Department at their examinations

During my research I visited the CSMRFK Immigration Cases Department's leader, who had a high level of proficiency. I was looking for the answers for the questions written by myself.

2.1.1. Please talk about the circumstances of the CSMRFK Immigration Cases Department's birth, how it works these days, what kind of competency tasks it has?

At the integration of Border Guard and Police there wasn't any kind of theory about that the former border guard CCIS's whole strength should be overtaken at a common organisational system by the Police. The task was entrusted to the county police headquarters. Earlier in our country 2 Border Guard Crime Case Investigating Service – the one in Nagylak and the other one in Szeged – did their tasks. According to the plans of the county headquarter at the Romanian border area. The number of the Criminal Department of Makó Police was not increased. Those who were directed here, got an established positions. On this these persons

---

⁷⁹ Éberhardt Gábor: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása a Szegedi Határrendészeti Kirendeltségre.” Határrendészeti tanulmányok: 2009/3. különszám. Bp. 2009. 51. oldal.

functioned by fulfilling the police department's criminal cases and they could hardly deal with their previous tasks. During the years this led to a decrease in efficiency of reconnaissance at the Romanian part of the border. Though the Border Guard expositors, who came to the Exposing Department of the Headquarter, continued the tasks of the area of expertise as a group. The experienced head owned a special knowledge of place and person, ensuring that at the Serbian part of the border the activity against illegal migrations be continuous. A further professional improvement occurred during the participation in other kinds of cases. The management of the headquarter noticed at the same time that at the Serbian border part to be able to handle the pressure of illegal migration the border guard offices needed more information that were concrete and daily useable. Due to the notice a decision was made about that – at the third place after Bács-Kiskun and Szabolcs-Szatmár-Bereg Counties – in Csongrád county the Migration Case Department had to be established, which was to serve the law enforcement activity of realization against illegal immigration.

2.1.2. In the region what is the immigration situation like, in highly consideration of illegal immigration' changes?

In the past years the illegal immigration has grown at the Serbian border part and in a smaller standard at the Romanian border part. In relation to Csongrád County we can say that the events happened in the 2 respects associated with the illegal immigration split by 90-10% between the Serbian and the Romanian border. That is the reason why the deciding attention was aimed at the Serbian part. One the area of the Szeged Border Guard Branch – this is the most busiest part of the Schengen land border – mostly citizens of Afghanistan, Pakistan and Kosovo have made attempts to cross the border illegally since 1st January 2013. Subotica functioned as a regional smuggling centre, where foreigners arrived from refugee campus of Greece.

The smuggling of citizens of Afghanistan, Pakistan. and Kosovo were organized by people of their own nation, the Serbians and the Hungarians fulfilled only the part-tasks, mostly the border-crossing at the Serbian-Hungarian border. In Subotica an illegal camp was born in the forest, at the waste disposal site, where the foreigners who were waiting to be (able to be) delivered or in the motels, rooms, houses and farm as well. Half of Subotica lived on this. Only a small number of those who were caught asked for refugee status, since they were put under detention and this was not proper for them. Since 1st January 2013, as the result of law amendment the situation has dramatically changed.

Those who wanted to get refugee status were put up in the institutions of the Immigration and Citizenship Office, and these were open. From here they could easily set off toward Austria and towards their final European destination. In the first four months of 2013 the number of caught foreigners doubled every month and reached the number of caught in the whole year of 2012. But those who asked for refugee status disappeared in a great number from the camp, which proves that they want to avoid the immigration control rules by abusing the refugee administration process. This lightening resulted in that such nations appeared from Greece who had formerly chosen the way through the water. They come from the most exotic countries and inform those who remained in Greece generating further illegal immigrating crowd.

2.1.3. What necessary investigative steps do you take against the investigation and inspection of organized crime?

The assisting illegal immigration across the globe is the third most profitable illegal activity. There is a demand for it, and therefore there will be a supply for it. The perpetrators of acts have no moral reservations in connection with their deeds because they assisted activities that have no tangible victim either. This is important because, for example near the Serbian-Hungarian border, because of poverty and poor living conditions, many people readily agrees to "make people walk across the borders", "to be set aside" or to carry people. The human trafficking in the region does not appear in classical, hierarchical organizations, but so-called cell or chain type crime organisation. This means that the different tasks are carried out in small groups, which work and cooperate with any group of any employer. The organizers are in Afghanistan, Iran, Greece and Kosovo, the migrants 'appear' at them and pay, respectively they discuss the method of payment. Subsequently, the organizers coordinate the activities with the leaders and organisers of the local groups, and the locals decide whom to involve in the actual smuggling. I often call this project-based smuggling, as smuggling each group through customs points is a project for which a permanent organization is made up.

Of course, the experienced people are employed a lot, but there is evidence that a walker works for more employers, and that local organisers are often bailed out by each other. We had a case where one of the Serbian organisers had some problems with the delivery, and he turned to another competitor organizer, who "lent" his own people to implement the task.

Typically, Hungarian people only participate in the implementation of the tasks, the smuggling across the Serbian border is predominantly done by Afghan or Kosovar people.

In this system, the investigation is very difficult.

In case of apprehension, the foreigners tell as much information as needed to make their case treated as a single incident, so that their case can be settled in court.

Results can be only achieved by using the secret information gathering. However, it should be realized that since the organization is not in the country, the options are very limited.

Therefore, the investigation can be effective only with technical data collection combined with human intelligence. The foreign acts are extremely difficult to investigate with human intelligence, both legally and in implementation, it is even difficult to talk about this matter because of the nature of the topic. The Hungarian regulation is not conducive to this method, because in legal practice there is not much difference between the investigating nature of the information collection, provocation and incitement. The technical intelligence options were significantly limited in recent years, especially in capacity terms. It is a serious problem that the task has to be completed in a foreign language, which supposes the existence and use of such interpreters who are limited in number.

The basis of effective criminal action is cooperation. To cooperate with criminal and border agencies, in both Hungarian and international level. Accordingly, we also keep in touch with the Austrian, Slovak and Serbian police forces, and of course in this area we try to play within the legal possibilities of the one-stop international exchange of information but also from “wall to wall”.

2.1.4. How do you work together with the Szeged Border Police in the Schengen external border and other international partner organisations in the fight against illegal migration?

In 2012 the supreme leadership of the police defined as a strategic direction that the Border Police should fight against the growing illegal migration by having all the proper information. This is to be implemented by the information exchange of the criminal authorities working in this field and by the close cooperation between the Border Police and criminal authorities.

It should be clear that there is no uniform system in place in this area. In connection with illegal immigration there are three counties in the country, and such authorities as the

Migration Affairs Department, two divisions in two places, and a group within the operation body of the Border Policing Service. Such information is collected and investigations are carried out by the Emergency Police National Bureau of Investigation Anti-Illegal Migration Department, and by its territorial departments. In several counties the referents and the contact persons were assigned within the Criminal Intelligence Directorate or the Investigating Department. In October 2012 there was a meeting in Szeged at which the leaders of the criminal-operative bodies of Schengen external borders met. Here it was agreed that the participants should mutually inform each other of the situation in advance, of the information obtained by them and if necessary they contribute to investigations and realisations. The process has begun, but since there is no central body that would embrace the flow of information and coordinate activities, the success of this is potential.

Our cooperation with the Border Police is outstanding, in my view it is exemplary. This system has been developed for a while. We are in a good position, because in the Serbian border there is just one and in the Romanian there are two branch offices and their leadership to work with, which schedule our time properly.

The division of tasks works in a developed system. The offices are knowingly engaged in information gathering, because the basic principle is that in each case a commander or a leader has to make a decision about the surveillance of borders regardless of how much information is at his/her disposal. For making a decision we have to recognise the general border-operational situation. Accordingly the branch agencies carry out analysing and evaluating activities and the leadership formulates policing tasks and need for information for the executive staff.

The need for information covers the composition of illegal migrants, the characteristics of their unlawful acts, the area, the possible directions and the dates. They developed an outstanding relationship with the home guard and they do serious crime prevention activities, since they consciously build and operate the forms and channels of keeping in touch with the public.

During this activity the Migration Affairs Department is also continuously presented. In the monthly management the relevant period is evaluated in terms of investigation, highlighting the methodological results and errors. Here they directly determine what legal information the intelligence services need. This method increases the lieutenant commander staff commitment and provides a more efficient task execution. For collecting open information, one of the best forces is the border policing office. The police officers and the trained ones live in that area or they go out there for service. We prepared them not only to look but to see as well. In case of

an identity check at a suspicious place, in addition to the obligatory questions we prepared them what other questions they should ask, what they should inquire about, what to look at, what to detect, and also how they should record these data and how they should send them to the Migration Affairs Department. This happens through command guidance, the patrols write a report of any incidents, identity checks, events or a person to the commander, and a copy of this report is sent to the office. The professional or commanding staff of the office immediately (and in 24 hours a day) notifies the Migration Affairs Department about the seemingly more significant information. To make this effective a person from the office is always assigned to the CSMRFK Criminal Emergency Service, who can react to all the open and operative situations and can give methodological or specific legal assistance to the branch offices.

It is important that the leadership of the CSMRFK recognised in time that although the Border Policing Agencies do not have criminal powers, but they have their own strong information gathering. In Hungary, in 2008 a unique one-month crime-operative course was organised in the Headquarters and this training continued for years. For these courses the border agencies also sent students, who mastered the basics of open information gathering and so by these professional activities they were able to meet such need for information of the agency. However the cooperation does not only come true in information exchange but in everyday life too. Joint actions are implemented, the office takes part in the increased control of the border policing service, and we also help each other with transfer and redeployment of forces and assets. In our county, it has been a practice for a long time and it is an expectation from the national leadership that the information and situations about illegal migration shall be given to the border police to “handle them”. In Csongrád County it can be said that the border police and the criminal branch of service do not only cooperate but carry out their mission on a daily basis.

Makó, 25 February 2014.

CONCLUSION

In this work of mine above I wanted to introduce the importance of the ex-Criminal-Investigating Service, as the investigating office of the late Border Guard. After this through an interview I examined the co-operation between the border guarding and the criminal institutes of the Csongrád County Police Headquarter's Immigration Cases Department working on the outer parts of the Schengen border. In the introduction part I started my work, called 'The Border Guard, as an investigating authority – from a criminal point of view' with these thoughts, which is a publication as well.

In this work I let the reader get to know the official structure, the jurisdiction and competence of the former Crime Case Investigating Service, as 'an independent placed investigating office'. Henceforth the Border Guard's against crime actions - in connection with the border – was introduced before the accession to Schengen. I dealt with the life of the Crime Case Investigating Service after the integration and its descendant offices.

Finally in the last chapter of my theme the Csongrád County Police Headquarter's Immigration Department was introduced from a co-operation point of view.

Author:

Ferenc Szép c. lieutenant, investigating officer of the Csongrád County Police Headquarter, Makó Police Department Investigating Department.

Literature:

- Magyar Rendészettudományi Társaság: Rendészettudományi szószedet. Budapest. 2008. p.96.
- József. Dr. Gubicza, Balázs, Laufer: Magyarország schengeni csatlakozása és a migrációs törvények 2010. évi módosítása közötti időszak tapasztalatai. Ajánlások a biztonsági struktúra korrekciójához. Határrendészeti Tanulmányok 2012/1. különszám. Budapest. 2012. p.10.
- Act No. XXXII from the year 1997 on Border Guard
- Act No. IV from the year 1978 on Penalty Code
- Béla, Halmi, Mayor of Letenye Town: Határrendészeti tanulmányok: 2009/3. special edition. Budapest. 2009. p.9.

- László, Lipics: A határrendészeti és a bűnügyi szolgálati ág együttműködésének megvalósulása az integrált határbiztonsági rendszerben, a belső határokon. p.1. <http://rendeszet.hu/hatarrendeszetitagozat/lipcs2.pdf>
- József, Németh lieutenant-colonel: A Rendőrség feladatai az illegális migráció és a nemzetközi terrorizmus elleni fellépést terén, különös tekintettel a Balkán biztonsági helyzetére. (PhD értekezéslet) Bp. 2010. p.63.
- Act No. LXXXVI. from the year 1993 on entry, abstaining and immigration of foreigners
- Act No. XXXII. from the year 1997 on border guarding and Border Guards
- Mária, Tóthné Demus: A határőrség lehetséges bűnmegelőzési feladatai a leendő belső határok térségében. Pécs Határőr Tudományos Közlemények II. Tanulmányok „a Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben” című tudományos konferenciáról. Pécs. 2003. p. 206.
- Halmi Béla, Letenye Város Polgármestere: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása az önkormányzatok és a határterületi lakosság körében.” Határrendészeti tanulmányok 2009/3. special edition. Budapest. 2009. p. 9.
- Gábor, Éberhardt: „A Rendőrség és a Határőrség integrációjának hatása a Szegedi Határrendészeti Kirendeltségre.” Határrendészeti tanulmányok: 2009/3. special edition. Budapest. 2009. p.51.

Makó Rendőrkapitányság

6900 Makó, Csanád vezér tér 13. sz.

Tel.sz.: 06 62 511 260, 06 30 413 8103

BM: 33/44-21